

Stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämndernas uppgifter

Nämndernas arbete ska bygga på helhetssyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsnämndsområde. Till stadsdelsnämndernas ansvarsområde hör kommunal förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och obligatorisk särskola. Vidare ingår i stadsdelsnämndernas ansvarsområde äldreomsorg, omsorg om personer med funktionshinder, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, fritids- och kulturverksamhet, barn- och ungdomsverksamhet, Agenda 21, mottagning och introduktion av flyktingar, viss tillsynsverksamhet, enklare bygglov och markupplåtelse, konsumentvägledning, stadsmiljö, t.ex. skötsel av gator och parker, ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder.

Avsnittet om stadsdelsnämnderna berör i tillämpliga delar också andra nämnder i staden.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-19 145,9	-19 881,8	-19 889,8	-19 861,1
Drift och underhåll	-19 145,9	-19 856,4	-19 863,0	-19 834,1
Avskrivningar	0,0	-10,2	-11,2	-11,3
Internräntor	0,0	-15,2	-15,6	-15,7
Intäkter	479,9	503,7	503,7	503,7
Netto	-18 666,0	-19 378,1	-19 386,1	-19 357,4
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-1 323,1	-1 282,6	-1 233,6	-1 233,6
Kostnader (-)	-1 382,8	-1 341,3	-1 291,3	-1 291,3
Intäkter	59,7	58,7	57,7	57,7
Summa stadsdelsnämnder - netto	-19 989,1	-20 660,7	-20 619,7	-20 591,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-91,2	-64,3	-68,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-91,2	-64,3	-68,4

Befolkningsprognos				
Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	54 902	56 601	1 699	3,1%
6-15	74 300	73 373	-927	-1,2%
16-64	530 782	541 128	10 346	1,9%
65-79	69 149	72 227	3 078	4,5%
80-	42 361	40 822	-1 539	-3,6%
Totalt	771 494	784 151	12 657	1,6%

Källa:USK

Resursfördelningen till stadsdelsnämnderna

Resursfördelningssystemet utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Det ger stadsdelsnämnderna full frihet att själva välja sin organisation. Detta innebär att stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och politiska målsättningar och inte till sina faktiska kostnader.

I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, dvs. både personal, lokaler, administration och övriga kostnader.

Kommunfullmäktige har efterlyst en redovisning av konsekvenserna av de förändringar som hittills genomförts av resursfördelningssystemen. De förändringar som genomförts bör ha fått vara i kraft under ett år innan en uppföljning kan ske. En uppföljning kommer därför att genomföras under 2006.

Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som två anslag. Inom ramen för respektive anslag har stadsdelsnämnderna full frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som fastställs av kommunfullmäktige.

Riktlinjer för internprissättning

Riktlinjer för internprissättning vid köp och försäljning av verksamheter mellan nämnderna redovisas i bilaga 7.

Förskoleverksamhet

Huvudsakliga styrdokument

- Förskoleplan för Stockholms stad (KF 2003-06-10)

Schabloner

Tilldelningen till förskoleverksamheten baseras på grundschabloner för alla barn oavsett om de är inskrivna på deltid eller heltid. Grundschablonen för förskoleverksamhet för 2006 utgår enligt bilaga 4. Dessutom utgår ett socioekonomiskt belopp som fördelas utifrån stadsdelsnämndsområdenas olika socioekonomiska förutsättningar.

I schablonen ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen och statsbidragsmedel för personalförstärkningar. För barn inskrivna i familjedaghem utgår inga medel för lokaler. I stället lämnas ett tillägg med 4 800 kronor per barn och år för dessa barn. Medel för omsorg på obekvämlig arbetstid ingår i förskoleschablonen.

Stadsdelsnämnderna har erhållit resurser utifrån inskrivningen den 30 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna barn under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

Bilaga 5 visar prognos för perioden 2005-2008 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-2 649,8	-2 973,0	-2 973,0	-2 973,0
Kostnader (-)	-2 822,0	-3 153,6	-3 153,6	-3 153,6
Intäkter	172,2	180,6	180,6	180,6

Ökningen av kostnaderna för förskoleverksamheten beror på en schablonökning på 6,1 %.

Intäktsbudgeten för förskoleverksamhet har fördelats till stadsdelsnämnderna utifrån den beräknade, genomsnittliga taxeintäkten av föräldraavgiften. Beräkningen bygger på maj månads debitering år 2005 i respektive stadsdelsnämnd.

Rekryteringsbehovet inom förskolan är fortsatt stort, främst av förskollärare. Regeringen avsätter 2,0 mdkr per år under 2006 och 2007 för att anställa fler förskollärare. Stockholms stad erhåller år 2006 ca 102 mnkr under förutsättning att personaltätheten inom förskolan ökar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Minska barngrupperna med i genomsnitt två barn per grupp under mandatperioden.

Barngruppernas storlek

Förskolan har sedan maktskiftet tilldelats ökade medel med närmare 600 mnkr. Dessutom har avsatts 200,0 mnkr för om- och nybyggnation av förskolelokaler. Det är en enorm satsning som saknar motstycke de senaste decennierna. Trots den stora barnantalsökningen i staden har stadsdelsnämnderna kunnat minska barngruppernas storlek avsevärt. Nu satsas ytterligare 262,0 mnkr för att nå målet om en minskning med i genomsnitt två barn per grupp.

Mindre barngrupper är en förutsättning för att kunna erbjuda alla barn en bra pedagogisk verksamhet utifrån de mål som gäller för förskolan. Det kräver att personal-/pedagogtätheten är oförändrad eller högre.

Kommunikation, språk och kultur

Förskolan ska prioritera arbetet med barns språkutveckling. Staden har därför satsat på närmare 2 200 utbildningsplatser inom barns språkutveckling för förskolepersonal under mandatperioden. Målen om att stärka barnens förmåga att uttrycka sig har fått starkt genomslag i förskolan och ett medvetet arbete bedrivs. Däremot har alla förskolor ännu inte helt utvecklat arbetsformer kring

hur barn som har ett annat modersmål än svenska kan få modersmålsstöd i förskolan. Språkförståelsen grundas redan i småbarnsgrupperna, vilket gör det särskilt viktigt att även små barn får modersmålsstöd för att begripa och tolka sin omvärld på samma villkor som svenska barn.

Olikhet som tillgång

Förskolan ska lyfta fram olikheter på ett sätt som stärker barnets identitet och självkänsla och stimulerar till fortsatt utveckling och lärande. Generellt arbetar förskolorna mycket bra med olikheter när det gäller etnisk bakgrund. På samma sätt är det vanligt med ett inkluderande arbetssätt för barn i behov av särskilt stöd. Det är bra men däremot bör förskolorna bli bättre på att arbeta med jämställdhet. Stockholm har idag ett antal genuspedagoger i förskolan. De är en tillgång när förskolorna arbetar mer intensivt med jämställdhetsfrågorna.

Rum för lek, lärande och omsorg

Miljön i förskolan ska utformas så att barns utveckling underlättas, stimuleras och utmanas. Detta gäller även utemiljön. Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor i syfte att barnen ska tillägna sig ett varsamt förhållningssätt till naturen. Ett ekologiskt synsätt ska prägla förskolan.

Samverkan

Övergången från förskolan till skolan ska innefatta dokumentation av vad förskolan har arbetat med, barnets behov och lärande. Övergången ska vara planerad och alla föräldrar har rätt att delta vid överlämnande samtal mellan förskola och skola. Många stadsdelsnämnder arbetar aktivt för att förbättra övergången. Målet är att alla barns övergång från förskola till grundskola ska ske enligt riktlinjerna i förskoleplanen.

Föräldrar ska ges goda möjligheter till inflytande i förskolan och dess verksamhet. Det ska ske genom utvecklingssamtal, föräldramöten och olika former av föräldraråd för enheterna och för hela stadsdelsnämnden. Barnens inflytande behöver också utökas och stärkas. Förskolans arbetsformer och förhållningssätt ska medverka till att varje barn i förskolan utvecklar demokratisk kompetens.

Personal och ledarskap

Kraftfulla satsningar på kompetensutveckling för alla medarbetare är viktigt för att stärka förskolans verksamhet. Under mandatperioden får 1 100 barnskötare pedagogisk grund- eller vidareutbildning, och 800 förskolelärare vidareutbildas med högskolekurser. Dessutom kommer föreläsningar och föreläsningsserier ha genomförts med 9 200 deltagare. Utbildningsinsatserna förstärker kvaliteten i förskolan och ska vara prioriterat i stadsdelsnämndernas planering även efter kompetensfondens avveckling.

En kvalitativ utveckling av förskolan kräver ett pedagogiskt ledarskap, som skapar förutsättningar för och stimulerar den pedagogiska verksamheten mot uppställda mål. Under mandatperioden kommer 220 förskolechefer att ha fått kompetensutveckling.

Kommunstyrelsen ska

- integrera satsningar på förskolechefernas ledarskap i kommunstyrelsens ordinarie arbete för chefsförsörjning.

Planering, uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolan är en målstyrd organisation vilket ställer stora krav på uppföljning, utvärdering och utveckling. Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett kvalitetssystem för de pedagogiska verksamheterna. För att detta ska bli ett fungerande verktyg för de enskilda förskolorna är det viktigt att ett utvecklingsarbete kring kvalitetsmått i förskolan sker. Den pedagogiska dokumentationen är ett viktigt led som underlättar uppföljningen. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för att förskolorna följer upp, utvärderar och analyserar sin verksamhet i enlighet med kvalitetssystemet.

Lokalförsörjning och hyresfrågor

Stadens prognoser visar på ökat barnantal även under de kommande åren. Detta tillsammans med ambitionen att minska barngruppernas storlek i förskolan och öka andelen barn som går i förskolan innebär att det under kommande år kommer fortsätta att finnas ett betydande behov av nya förskolelokaler. I tidigare bokslut har medel avsatts för stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler. Efter tertialrapport 1 år 2005 återstår 94,4 mnkr av avsatta medel. Staden måste överväga ytterligare avsättningar till stimulansbidrag i bokslutet för att klara barnomsorgsgarantin.

Stadsdelsnämnderna ska

- skapa förutsättningar för ett över tiden flexibelt och kreativt nyttjande av lokaler för de pedagogiska verksamheterna och i detta samarbete med utbildningsnämnden där så är möjligt.

Likvärdiga villkor

Föräldrarna ska ges möjlighet att välja mellan olika kommunala och enskilda förskolor samt familjedaghem. Likvärdiga villkor för alla former av förskoleverksamhet är en förutsättning för valfrihet. De kommunalt drivna förskolorna har ansvar för att alla barn, vars föräldrar önskar plats i förskolan, erbjuds detta inom tre månader. Staden kan inte utkräva detta ansvar av de enskilt drivna förskolorna.

Stadsdelsnämnderna ska

- svara för att det i alla delar av staden finns minst en kommunalt driven förskola i närområdet.

Grundskola och skolbarnsomsorg**Huvudsakliga styrdokument**

- Skolplan för Stockholms stad (KF 2004-09-20)
- Strategi för elevhälsa i Stockholms stad (KF 2004-09-20)

Schabloner

Schablonerna för grundskola har höjts med 1,7 % och för skolbarnomsorg med 2,4 % i jämförelse med 2005.

Stadsdelsnämnderna har erhållit grundschabloner för grundskola och skolbarnomsorg utifrån inskrivningen den 27 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

Utöver grundschablon tilldelas stadsdelsnämnderna ett tilläggsanslag utifrån stadsdelsnämndsområdenas olika socioekonomiska förutsättningar. Totalt fördelas ca 1 mdkr i tilläggsanslag.

Schablonen för barn inskrivna i skolbarnomsorg i skolår 4-6 är 8 400 kronor lägre än schablonen för skolår 0-3 år. Medel för lokaler utgår inte heller för barn inskrivna i familjedaghem. I schablonen ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen.

Antalet barn i skolår 0-3 kommer att minska något år 2006 jämfört med 2005 för att sedan öka under resten av planperioden. Inskrivningsgraden i skolbarnomsorgen beräknas att stabilisera sig på ca 93 % av eleverna i skolår 0-3.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Grundskola

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-4 940,5	-4 891,7	-4 891,7	-4 891,7
Kostnader (-)	-4 940,5	-4 891,7	-4 891,7	-4 891,7
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Minskningen av kostnaderna för kommunala grundskolor beror på ett mindre antal prestationer än föregående år trots att schablonen har höjt med 1,7 %. Genom minskade hyreskostnader om 25,0 mnkr är den totala ökningen av kostnadsutrymmet till stadsdelsnämnderna drygt 2 %.

Statsbidraget för personalförstärkning till grundskolan delas ut till kommunerna även för vårterminen 2006. För att erhålla resurser måste kommunerna öka antalet anställda inom skolan utifrån antalet anställda läsåret 2004/2005. Stockholms stad erhåller år 2006 ytterligare 23,3 mnkr.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Skolbarnomsorg

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-694,0	-700,5	-700,5	-700,5
Kostnader (-)	-812,9	-808,2	-808,2	-808,2
Intäkter	118,9	107,7	107,7	107,7

Ökningen av kostnaderna för skolbarnomsorgen beror på en höjning av schablonen med 2,4 %.

Intäktsbudgeten för skolbarnsomsorg har fördelats till stadsdelsnämnderna utifrån den beräknade, genomsnittliga intäkten av föräldraavgiften. Beräkningen bygger på maj månads debitering år 2005 i respektive stadsdelsnämnd.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka.
- Alla elever i skolår F-6 ska erbjudas en stimulerande och trygg skolbarnsomsorg.

Skolans dubbla uppdrag

Målen för grundskolan och skolbarnsomsorgen finns uttryckta i läroplanen, allmänna råd och skolplanen för Stockholms stad. Skolledningen har ett ansvar för att båda verksamheterna bedrivs enligt uppsatta mål och att också fritidsverksamheten inom ramen för skolbarnsomsorgen är kvalitativ. Detta behöver utvecklas. Därför satsas 24,0 mnkr i en ökning av schablonen för skolbarnsomsorgen. Pedagogik och metodik som används inom skolbarnsomsorgen ska stärkas och kunna användas vid andra tillfällen under skoldagen. Genom att se skola och fritidshem som en helhet där skilda yrkesgrupper berikar varandra, ökar skolan möjligheten att nå målen.

Skolans mål- och resultatstyrning genomsyrar ännu inte verksamheterna fullt ut. För att lyckas inom detta område krävs en utvecklad självvärdering och analys av resultaten. Detta område måste alla skolor arbeta aktivt med för att klara av att nå högsta möjliga måluppfyllelse.

Kunskap och lärande

Alla ämnen i skolan är viktiga och behöver utvecklas i takt med att både omvärlden och elevsammansättningar förändras. I skolplanen lyfts språkutveckling och matematik fram som strategiska utvecklingsområden.

Alla i skolan ska vara delaktiga i ett medvetet arbete för att främja elevernas språkutveckling och läsförmåga. Att stödja modersmålet hos elever med svenska som sitt andraspråk är viktigt för elevens utveckling i alla ämnen. Ämnesundervisning och studiehandledning på modersmål ska utvecklas. De senaste två åren har staden bekostat utbildning inom språkutveckling för 550 personer,

under 2006 väntas ytterligare 400 personer få del av språkutvecklingsutbildning.

Skolan ska utveckla former för matematikundervisningen som stärker elevernas matematiska tänkande och problemlösningsförmåga för att uppnå en högre måluppfyllelse. 2 000 lärare har fått utbildning inom matematik och under 2006 kommer ytterligare matematikutbildning att genomföras. De flesta grundskolor kommer under 2005 och 2006 att ha haft deltagare i utbildning inom matematikverkstäder.

Det finns stora skillnader i resultat mellan elever med olika bakgrund. Även elevers kön har visat sig vara en viktig faktor för elevernas möjligheter att nå skolans mål.

Elevhälsa

Kriterier för arbetet med elevhälsa finns förtydligade i en elevhälsostrategi som förtydligar målen i skolplanen. Skolan ska ha ett kontinuerligt hälsofrämjande arbete som bygger på att alla verksamma i skolan är delaktiga och tar ansvar. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter. Elevhälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har. Varje elev har rätt att få utvecklas i skolan och få känna den glädje som det innebär att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Elever med behov av särskilt stöd ska erbjudas de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten och uppnå målen. 1 100 anställda i grundskolan har fått utbildning inom elevhälsoområdet och under 2006 kommer närmare 2 000 anställda delta i elevhälsoutbildning. En annan viktig del i skolan är arbetet med jämställdhet och pojkars och flickors lika villkor. I staden finns det ett antal lärare som har utbildats till genuspedagoger. Dessa bör användas i arbetet med att förstärka jämställdhetsarbetet i skolorna.

Skolorna har handlingsprogram mot kränkande behandling som dock i flera fall inte är reviderade enligt Skolverkets rekommendationer. Skolorna måste arbeta med att inkludera alla olika former av kränkande behandling i sina handlingsprogram. Samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar i det drogförebyggande arbetet ska stärkas enligt STAN-programmet. Formerna för samarbete med hemmet, individ- och familjeomsorgen och landstinget kring den enskilde eleven behöver utvecklas för att tidigt kunna ingripa vid behov.

Skolan och skolbarnsomsorgen har en viktig uppgift att motivera alla barn F-6 att dagligen på något sätt delta i fysiska aktiviteter. På samma sätt ger skolan och skolbarnsomsorgen möjlighet till att utveckla de kulturella uttrycken.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra kompetensutveckling i hälsofrämjande arbete för personal i skola och skolbarnsomsorg.

Elev- och föräldrainflytande

Skolan ska arbeta medvetet för att ge eleverna inflytande i och ansvar för såväl det egna lärandet som skolan som helhet. En förutsättning för detta är att eleverna får kunskap om sina rättigheter och att tydliga och förståeliga mål finns utarbetade och är kända av eleverna. Skolans dialog med föräldrarna måste också förbättras. När medarbetarna i skolan och föräldrarna får en helhetsbild av elevens utveckling ökar förutsättningarna för att möta varje enskild elevs behov från såväl skolan som hemmet.

För att öka elevers möjligheter till att välja rätt i det fortsatta utbildningssystemet krävs kunnig personal för detta ändamål. Med dagens stora valmöjligheter har det blivit allt svårare för elever att orientera sig rätt. Denna verksamhet behöver därför stärkas och kartläggas.

Ledarskap

Skolledares och lärares ledarskap är av stor betydelse för hur skolan uppnår målen. För att upprätthålla ett gott ledarskap krävs ständig fortbildning och utvecklingsarbete. Under 2006 genomförs ledarskaps- och skolchefsutbildning för skolledare i Stockholm stad som beräknas omfatta 500 chefer/ledare.

Rektorer inom gymnasieskolan anställs tidsbegränsat. Även grundskolans rektorer kan anställas på tidsbegränsade förordnanden. Eftersom ledarskapet är mycket betydelsefullt för elevernas möjlighet att nå målen, är det viktigt att rektor är den person som ska leda den pedagogiska utvecklingen och att det finns en rörlighet bland rektorerna. Fr.o.m. 2006 ska alla nyanställda rektorer inom grundskolan anställas på tidsbegränsade förordnanden på upp till fem år.

Kommunstyrelsen ska

- arbeta fram former för hur tidsbegränsade förordnanden för rektorer i grundskolan ska fungera.

Samverkan

Samarbetet internt och externt i skolan ska förbättras. Internt måste samarbetet mellan pedagogerna, mellan olika yrkesgrupper och mellan skolår och skolformer utvecklas och förstärkas. Externt ska skolan öka samarbetet med t.ex. kulturinstitutioner, högskola/universitet och näringsliv.

Samverkan kring bl.a. Kulturskolans basverksamheter ska utvecklas.

Uppföljning, utvärdering, utveckling

Skolan är en målstyrd organisation vilket ställer stora krav på organisationen på uppföljning, utvärdering och utveckling. Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett kvalitetssystem för de pedagogiska verksamheterna. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för att förskolorna följer upp, utvärderar och analyserar sin verksamhet i enlighet med kvalitetssystemet.

2006 införs individuella framåtsyftande utvecklingsplaner för alla elever i grundskolan.

Lokalförsörjning och hyresfrågor

Skollokaler ska utvecklas utifrån de pedagogiska krav som finns och utemiljön ska stimulera till såväl rörelse som lugn och ro. Barn- och elevantal förändras över tiden. Det är angeläget att skollokalerna över tiden ger möjlighet till en flexibel användning inom främst det pedagogiska området. När underhållsåtgärder eller verksamhetsanpassningar i skollokalerna utförs ska även tillgänglighetsanpassningar genomföras.

Skolhyrorna ska hållas så låga som möjligt utifrån de krav på lokalerna som ställs. Den lokalmässiga integrationen av skolbarnsomsorgen och skolan ska fortsätta. Lokalkostnadernas andel av grundskolans budget ska minska.

Skolgårdarna är en viktig del i elevernas skolmiljö. Genom Miljömiljarden har 31 förskolor och skolor fått möjlighet att rusta upp sina gårdar. Skolor har också använt sig av ett elevaktivt arbete i förnyelseprocessen. Detta är en del i arbetet med att eleverna ska få möjlighet till att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och skaffa sig ett personligt förhållningssätt till miljöfrågor.

Särskola och skolbarnsomsorg för särskoleelever

Huvudsakliga styrdokument

- Skolplan för Stockholms stad (KF 2004-09-20)
- Strategi för elevhälsa i Stockholms stad (KF 2004-09-20)

Schabloner

Ansvar för den obligatoriska särskolan i egen regi åvilar stadsdelsnämnderna sedan den 1 juli 2005. Utbildningsnämnden ansvarar för ersättning till fristående skolor, interkommunal ersättning samt den frivilliga särskolan (gymnasiesärskolan och sär vux). Utbildningsnämnden ansvarar också för beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp.

Stadsdelsnämnderna har fått schabloner för den obligatoriska särskolan utifrån inskrivningen den 27 september 2005, se bilaga 5. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006. Schablonen för undervisning och skolbarnsomsorg har fördelats till den stadsdelsnämnd där eleven har sin skolgång. Schablonen för skolskjuts har fördelats till den stadsdelsnämnd där eleven är mantalsskriven. I särskolschablonerna ingår medel för alla resurser som krävs för att fullgöra skoluppdraget och innefattar även medel till lokaler och skolskjuts (skolskjutsschablonen).

För elever i behovsgrupp 5 utgår preliminärt schablon enligt samma nivå som behovsgrupp 4. I samband med tertialrapport 2 för 2006 ska nämnderna redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Nämnderna kommer, efter prövning, att kompenseras i den mån schablonen inte räcker till. Detta förfaringsätt är analogt med det som används för den högsta behovsgruppen inom omsorg om personer med funktionshinder.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	0,0	-261,3	-261,3	-261,3
Kostnader (-)	0,0	-261,3	-261,3	-261,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för den obligatoriska särskolan och skolbarnsomsorg för särskoleelever låg 2005 under utbildningsnämnden avseende första halvåret. Budgeten avseende andra halvåret låg i Central medelsreserv och fördelades i samband med tertialrapport 2 för 2005. Schablonerna för den obligatoriska särskolan har höjts med 2,1 %.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka integreringen mellan särskolan och övrig skolverksamhet.

Ansvar och styrning av särskolan

Skolplanens mål omfattar också särskolan. Mål för grundskolan för budgetåret 2006 gäller således också för obligatoriska särskolan och skolbarnsomsorgen. Rektor ansvarar för uppföljning, resultatanalys och utveckling också av obligatoriska särskolan och dess skolbarnsomsorg på samma sätt som för övrig skolverksamhet. När hela ansvaret för båda skolformerna samlats till en och samma skolledning ökar möjligheter och incitament att för elevernas skull öka integrationen. En elev i särskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga, delta i undervisning tillsammans med grundskolans elever.

Utvärdering av det nya resursfördelningssystemet

Schabloniseringen i resursfördelningssystemet ledde till att några enheter fick en minskad total tilldelning medan andra fick ökad tilldelning. Konsekvenserna av förändringarna bör genomlysas så att det framgår hur kvaliteten i särskolan har påverkats.

Kommunstyrelsen ska

- utvärdera det förändrade resursfördelningssystemet för särskoleverksamheten utifrån måluppfyllelse.

Verksamhet för barn och ungdom

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-507,2	-539,2	-562,2	-562,2
Kostnader (-)	-507,2	-539,2	-562,2	-562,2
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för 2006 ökar med 32,0 mnkr jämfört med 2005. Ökningen består av satsningar på fritidsklubbar och träffpunkter.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Varje stadsdel ska erbjuda ungdomarna en icke-kommersiell träffpunkt och alla barn ska erbjudas någon form av verksamhet i närområdet.
- Unga människors inflytande över den egna vardagen ska förbättras genom konkreta insatser i stadsdelarna.

Fritidsklubbar

10-12-åringar i Stockholm har idag olika förutsättningar för sin fritid. Forskningen visar att det i första hand är barn till högutbildade som deltar i Kulturskolans och idrottens aktiviteter. Det finns redan nu en befintlig fritidsverksamhet för barn i skolår 4-6 men den behöver kompletteras. Sedan 2004 genomförs ett pilotprojekt på nio skolor i sex stadsdelsnämndsområden där Kulturskolan och idrottens resurser utgör viktiga komponenter i verksamheten. De erfarenheter som har gjorts i pilotprojektet ska ligga till grund inför ett genomförande över hela staden.

Fr.o.m. hösten 2006 genomförs fritidsklubbar över hela staden. Alla stadsdelsnämnderna ska erbjuda fritidsklubbar för eleverna i skolår 4-6. Medel för fritidsklubbverksamheten tillförs stadsdelsnämnderna enbart utifrån barnantalet 0-17 år fr. o m. 2006 med 23,0 mnkr. Deltagarandelen i verksamheten beräknas till 60 % av eleverna i skolår 4-6. Sedan tidigare finns ca 41 mnkr som stadsdelsnämnderna använder till verksamhet för skolår 4-6. Detta motsvarar totalt sett ca 6 500 kronor per deltagande barn och år fr.o.m. hösten 2006.

Fritidsklubbarna ska innehålla flera olika aktiviteter för eleverna att delta i, där kultur/skapande och idrott och rörelse är två viktiga komponenter. Eleverna ska också erbjudas mellanmål. Kommunstyrelsen ska besluta om riktlinjer för verksamheten.

Samverkan med Kulturskolan och idrottsföreningarna ska utvecklas. Fritidsklubbarna ska vara en viktig arena för Kulturskolans uppsökande verksamhet. Även idrottens arbete med *Handslaget* är en viktig del av verksamheten.

Stadsdelsnämnderna ska

- erbjuda alla elever i skolår 4-6 fritidsklubbar fr.o.m. hösten 2006
- samarbeta med Kulturskolan och idrottsrörelsen kring fritidsklubbarna.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra kompetensutveckling av fritidsklubbarnas personal
- utarbeta riktlinjer för fritidsklubsverksamheten.

Träffpunkter

Under 2004 presenterades en inventering av situationen för den öppna fritidsverksamheten i Stockholm. Rapporten utgör ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet med att etablera träffpunkter för unga. Kommunstyrelsen kommer i ett särskilt ärende ta beslut om minimikrav och nätverksorganisation för ungas mötesplatser. För att ingå i nätverket *Träffpunkt Unga Stockholm* krävs en gemensam lägsta nivå för öppettider, personaltäthet och personalens utbildning samt verksamheternas innehåll. De icke-kommersiella träffpunkterna kan drivas i såväl kommunal regi som av ideella föreningar och fristående organisationer. Verksamheterna ska riktas till både killar och tjejer på ett sådant sätt att stereotypa könsmonster motverkas.

För 2006 har 9,0 mnkr tillförts verksamhetsområde barn och ungdom, vilket innebär att satsningarna på verksamhet för unga från förra året fördubblats. Det ökade anslaget ska ytterligare förstärka utvecklingen av träffpunkter för unga.

Stadsdelsnämnderna ska

- i samverkan med kulturnämnden utforma ett nätverk för stadens träffpunkter för unga.

Ungas inflytande

Frågan om ungas inflytande är central, både nu och i ett mer långsiktigt demokratiperspektiv. Arbetsformer och fora ska utvecklas utifrån ungas egna erfarenheter och önskemål i lokalsamhället, för att skapa ökat inflytande i den egna vardagen och i frågor som berör närmiljön. Det pågående arbetet med att stärka ungas inflytande i den egna närmiljön, både i skolan och på fritiden, ska fortgå och vidareutvecklas.

Stadsdelsnämnderna ska

- verka för att finna former för inflytande för unga i den egna närmiljön.

Sommarkoloniverksamhet

Sommarkoloniverksamheten ska vara en integrerande och stadsdelsgränsöverskridande verksamhet där barn med olika etnisk, social och ekonomisk bakgrund träffas i en ny och annorlunda miljö. Nya mål och riktlinjer samt en justerad kollo-taxa fr.o.m. 2005 antogs av kommunfullmäktige under hösten 2004. Beslutet innebär att stadsdelsnämnderna har gemensamma mål och riktlinjer samt att kollo-taxan utgörs av ett mer differentierat avgiftssystem. Efter genomförd uppföljning av 2005 års kolloverksamhet kan justeringar av den nya taxan komma att göras för att undvika eventuella tröskeleffekter.

Stadsdelsnämnderna ska

- erbjuda alla stockholmsbarn 9-16 år, som vill åka, en plats på kollo.

Parklekar och öppna förskolan

Den öppna förskolan spelar en viktig roll för barn som inte är inskrivna i förskoleverksamhet och för hemmavarande föräldrar. Stockholms parklekar är en unik verksamhet som sedan den infördes har spelat en viktig roll för många stadsbarn. Parklekarna syftar till att barn, föräldrar och förskolor ska vara där tillsammans samtidigt som barnen ges tillfälle att leka med andra barn och med parklekens utrustning.

Barns utveckling går som fortast i förskoleåldern. Att stimulera barns språkutveckling och självtillit i de tidiga åren blir centralt. Öppna förskolan och parkleken är ofta träffpunkter i stadsdelarna där föräldrar som är hemma med sina barn möts. En utveckling av öppna förskolors och parklekens uppdrag kan vara att hitta nya former för gruppverksamhet för treåringar. Språkförskolor kan vara ett annat alternativ.

Kultur och föreningsverksamhet

Huvudsakliga styrdokument

- Konsumentpolitiskt program (beslut väntas i KF hösten 2005)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-59,7	-60,8	-60,8	-60,8
Kostnader (-)	-59,7	-60,8	-60,8	-60,8
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Det lokala kulturutbudet i staden ska stärkas och utökas för att öka tillgängligheten till kulturen.
- Alla barn och ungdomar i stadsdelsnämndsområdet ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.
- Utveckla den lokala konsumentvägledningen för att främja stockholmarnas val av en hållbar och hälsosam livsstil.

Kultursekreterare och lokala kulturcentra

För att förstärka och fördjupa demokratin i staden krävs att alla stockholmare får rika kulturupplevelser. Kulturlivet måste vara tillgängligt för alla och utbudet av professionell kultur kan inte enbart vara förbehållet innerstaden. Det

krävs dock en tydlig struktur för arbetet med kultur på lokal nivå. Stadsdelsnämnderna bör därför ha kultursekreterare med uppgift att samordna och utveckla det lokala kulturutbudet för såväl barn, ungdomar och vuxna.

I samverkan med kulturnämnden har en satsning på lokala kulturcentra i stadsdelarna inletts. Samarbeten bedrivs mellan olika kommunala områden som Kulturskola, stadsdelsbibliotek, skolor och fristående aktörer som samlingslokaler, hemgårdar, teater- och musikgrupper samt filmklubbar. Arbetet med att förstärka det lokala kulturlivet ska intensifieras.

Stadsdelsnämnderna ska

- i samverkan med kulturnämnden, det fria kulturlivet och föreningar verka för att stärka det lokala kulturlivet och utveckla lokala kulturcentra
- genom ett aktivt kommunikationsarbete nå också dem som inte själva söker upp kulturinstitutioner och evenemang.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Stadsledningskontoret har uppdraget att under 2005, i samverkan med socialtjänstnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av stadens samlade föreningsstöd samt se över möjligheterna att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastruktur.

Planering pågår i syfte att genomföra en översyn enligt uppdrag.

Konsumentvägledning

Idag har konsumenterna möjlighet att välja mellan ett stort antal olika produkter och tjänster inom en mängd olika områden. Därmed har de en nyckelroll för att med sina val få fram en produktion som är långsiktigt hållbar. För att konsumenterna ska kunna göra genomtänkta val ställs därför högre krav på kunskap än tidigare om olika alternativ. Konsumentverksamheten behöver därför fortsätta utvecklas med ökat fokus på förebyggande insatser. Därför tillförs stadsdelsnämnderna 2,0 mnkr för konsumentvägledning 2006.

Konsumentvägledningen i staden är en av medborgarna uppskattad och efterfrågad service. Konsumentfrågor har på ett positivt sätt kommit i fokus. Till detta bidrar konsumentnämnden men också de tillskott i budget som stadsdelsnämnderna har fått för denna verksamhet under hela mandatperioden. Målet är att genom samverkan mellan konsumentnämnden, stadsdelsnämnderna och andra facknämnder hela tiden förbättra konsumentservicen till medborgarna. Det ska vara både enkelt och smart att vända sig till sin konsumentrådgivare för goda råd.

En prioriterad grupp för stadens konsumentinformation är barn och ungdomar. Verksamheten ska kunna ge ökade möjligheter för den enskilde att förändra sin livsstil och på så sätt bidra till både en hållbar konsumtion och förbättrad hälsa.

Under 2005 antas ett konsumentpolitiskt program av kommunfullmäktige vilket ger en gemensam plattform för stadens arbete med konsumentfrågor.

Fr.o.m. 2004 deltar stadsdelsnämnderna varje år i brukarundersökningen Nöjd-kund-index. Konsumentnämnden samordnar och avrapporterar resultatet till kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämnderna ska

- erbjuda medborgarna lättillgänglig konsumentvägledning
- öka den riktade konsumentvägledningen, särskilt till unga
- delta i brukarundersökningen Nöjd-kund-index.

Äldreomsorg

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms stads äldreomsorgsplan 2006-2010 (beslut väntas i KF hösten 2005)
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre, fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada (KF 2002-04-22)
- Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samarbete vad gäller äldres behov av särskilt boende (KF 2002-09-02)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-5 977,0	-5 928,8	-5 916,5	-5 887,6
Kostnader (-)	-6 105,0	-6 063,8	-6 051,5	-6 022,6
Intäkter	128,0	135,0	135,0	135,0

Under mandatperioden har satsningar på 436,4 mnkr gjorts inom äldreomsorgen. Därutöver har 308,0 mnkr avsatts från kompetensfonden för kompetensutveckling och utvecklingsprojekt. Dessutom har IT-satsningar för dokumentation, schemaläggning och mobila lösningar genomförts för 128,0 mnkr. En satsning på ökad kvalitet inom hemtjänst görs under 2006 med 40,0 mnkr.

Ett nytt ramavtal mellan staden och Micasa Fastigheter i Stockholm AB avseende lokaler beräknas träda i kraft den 1 januari 2006. Ramavtalet innebär minskade hyreskostnader med 53,3 mnkr och budgeten har minskats med motsvarande belopp. Budgeten har också minskats med 26,9 mnkr för att åldersstrukturen förändras, vilket leder till ett visst minskat behov av insatser inom äldreomsorgen. Debiteringsunderlaget för avgifter ökar och intäktskravet har höjts med 7,0 mnkr.

Antalet äldre

Under planeringsperioden kommer det totala antalet ålderspensionärer att öka. Däremot minskar andelen 80 år och äldre. Tabellen visar prognos för åren 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008
Antal äldre 65-79 år	69 290	69 150	70 330	72 230
Antal över 80 år	42 930	42 360	41 560	40 820
Totalt över 65 år	112 220	111 510	111 890	113 050

USK juni 2005

Under år 2006 beräknas 21 870 personer erhålla äldreomsorgsinsatser, varav cirka 55 % hemtjänst i ordinärt boende, 15 % hemtjänst i servicehus och 30 % vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg.

Fram t.o.m. år 2008 beräknas antalet äldreomsorgstagare minska med ca 460 personer. Ett större antal av de äldre som får hjälp av hemtjänsten förväntas dock ha mer omfattande och komplexa behov av omsorgsinsatser.

Mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Livskvaliteten för de äldre inom vård- och omsorgsboenden samt för hemtjänstmottagare ska öka.
- Hemtjänsten ska utvecklas för att kunna möta ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser i det ordinära boendet.
- Utbildningsgraden ska öka bland medarbetarna.
- Fler anhöriga ska uppleva att de får ett bra stöd.

Äldrefrågorna ska vara en del av samhällsplaneringen. Insatser som ges inom äldreomsorgen ska vara av hög kvalitet oavsett om de är av förebyggande karaktär eller kvalificerade omsorgsinsatser.

Äldre har rätt till ett gott liv med god vård och omsorg, trygg tillvaro och social gemenskap. Det är en självklar rättighet att alla äldre ska ha ett reellt inflytande över sin vardag. Målsättningen för äldrepolitiken är att försöka skapa likvärdiga förutsättningar för alla äldre. Äldrepolitik handlar inte enbart om behovet av vård och omsorg utan i lika stor utsträckning om boendefrågor, närhet till service, kommunikationer och tillgänglighet.

Kvalitet i äldreomsorgen

Biståndsbeslut utgör grund för den service och omsorg som den enskilde beviljas. Skriftligt beslut ska lämnas och hjälp att överklaga ska alltid erbjudas. Biståndsbeslut ska förnyas och följas upp så att de är aktuella. Tillgänglig biståndshandläggning och god kommunikation mellan biståndshandläggare, anhöriga och omsorgsgivare är helt avgörande för att tillgodose en god kvalitet. Utifrån den nya äldreomsorgsplanen för 2006-2010 som kommer att fastställas hösten 2005 behöver en revidering av riktlinjerna för biståndsbedömning göras. Dessa ska fastställas under 2006.

Alla insatser ska utgå från likställighetsprincipen. Detta innebär att äldre i Stockholms stad ska ha samma förutsättningar oavsett var i staden de bor. Alla beslut om bistånd ska utgå från den enskildes individuella behov. Det är också viktigt att beakta att behoven av insatser ska bedömas lika oavsett kön. Det finns forskning som visar att män som vårdar sin maka/sambo ofta får mer stöd från äldreomsorgen än kvinnor i motsvarande situation.

Äldre personer med komplexa behov, t.ex. missbruk och psykiska funktionshinder, är särskilt beroende av att samarbetet mellan olika vårdgivare fungerar. Samarbetet mellan äldreomsorg, socialtjänst och landstingets olika vårdgrenar måste utgå från den enskildes behov.

Stadsdelsnämnderna utvecklar kvalitetsgarantier. Garantierna formuleras av enheterna. Därutöver upprättas individuella arbetsplaner mellan den enskilde och vårdgivaren. Planerna ska följas upp.

Kommunfullmäktige förväntas under hösten 2005 anta en policy för upphandling, kvalitet och utveckling. I policyn anges vissa grundläggande principer för hur anbuds konkurrensen ska utformas.

Kommunfullmäktige har hösten 2005 antagit en modell för kvalitetsuppföljning inom äldreomsorgen som kommer att gälla fr.o.m. januari 2006.

Kommunstyrelsen ska

- utarbeta nya riktlinjer för prövning av bistånd m.m. inom äldreomsorgen
- samordna uppföljningen av ramavtalet för enskilda platser, hemtjänst, ledsagning och avlösning.

Livskvalitet

Ett innehållsrikt liv är viktigt för välbefinnandet för äldre. Stadens äldre lever i hög grad ett aktivt och självständigt liv. De allra flesta klarar sin vardag utan behov av insatser i mycket hög ålder. Samverkan och olika former av samarbete med äldre, i t.ex. frivilligorganisationer, föreningsliv, studieförbund och andra organisationer är viktigt för att utforma stadens äldrepolitik. Stadsdelsnämnderna ska ge äldre möjlighet att medverka i olika verksamheter som förskolor och skolor. Kultur med bl.a. biblioteksservice i äldreomsorgen är ett viktigt inslag i arbetet. Ett stort antal kulturombud har utbildats. De ska föra in aktiviteter och stimulans i form av musik, bilder, film och böcker i det dagliga livet för äldre. Samverkansprojekt mellan äldreomsorgen och bl.a. Stadsteatern har påbörjats. Det är viktigt att liknande insatser för att bredda kulturutbudet för de äldre genomförs framöver.

Möjligheten till regelbunden utevistelse ska vara en självklarhet. Staden ska i samverkan med frivillig- och äldreorganisationer erbjuda olika möjligheter till aktiviteter. De sociala aktiviteterna är av stor betydelse för det fysiska och psykiska välbefinnandet. Dagverksamheter fyller en viktig funktion för att bibehålla förmågor och möjliggöra för den äldre att kunna bo kvar i sin ordinarie bostad. Maten är en viktig livskvalitetsfaktor. Det ska finnas möjlighet att välja

mat och den ska vara vällagad och näringsriktig. Även den sociala samvaron betyder mycket vid måltiden för att öka matglädjen och aptiten. Konsumentnämnden har startat en kostenhet under 2005. Kostenheten har ett projekt inom kompetensfonden i vilken dietister utbildar medarbetare inom äldreomsorgen och finns tillgängliga för att ge råd i enskilda fall. De särskilda boendena i staden har, genom tillsynsmyndigheterna, bedömts ha en god kunskap om kost och ett arbetssätt som ger goda förutsättningar för att tillfredsställa den enskildes behov av riktig kost.

Äldre människor i behov av omsorg värderar trygghet och kontinuitet högt. Person-, tids- och omsorgskontinuitet är viktigt för att den äldre ska vara trygg med den insats som ges. T.ex. är det angeläget att begränsa antalet personer som arbetar hos den enskilde och att tidpunkten för insatsen kan hållas liksom att insatsens innehåll är tydligt och klart. Alla som får insatser inom äldreomsorgen såväl i ordinärt boende som i särskilt boende, ska ha en utsedd kontaktperson.

Stadsdelsnämnderna ska

- utforma insatserna i samråd med den äldre så att de har hög kontinuitet vad gäller personal, tid och omsorg
- förbättra livskvaliteten genom att ge äldre möjlighet till regelbunden utevistelse och erbjuda kulturella upplevelser
- förbättra livskvaliteten genom att tillse att maten är vällagad och näringsriktig samt att matsituationen är inbjudande
- förbättra livskvaliteten genom att utse en kontaktman till alla som har insatser från äldreomsorgen
- samverka med frivillig- och äldreorganisationer.

Hemtjänst

En väl fungerande hemtjänst är grunden för att äldre ska kunna bo kvar i sin bostad. Alla som har hemtjänst ska känna sig trygga med den vård och omsorg som ges i hemmet. Den medicinsktekniska utvecklingen innebär att vårdtider kortas och fler kan vårdas i hemmet. Utvecklingen ställer krav på hemtjänstens organisation i form av nya arbetsformer, ökad spetskompetens samt nyttjande av teknik för att underlätta arbetet inom vården. Samarbetet med landstinget blir allt viktigare i det vardagliga omsorgsutförandet.

Andra viktiga utvecklingsområden inom hemtjänsten är bl.a. biståndshandläggning och servicetjänster som ett förebyggande arbete för äldre. Under 2005 har ett försök med fyra timmars hemtjänst för personer över 80 år med förenklad biståndshandläggning genomförts. Syftet är att ge brukarna ökade möjligheter till inflytande över sin vardag. Kommunstyrelsen har i uppdrag att utvärdera projektet som avslutas 30 oktober 2005.

Ett annat utvecklingsprojekt är försök med så kallad vaktmästarservice. Syftet är att hjälpa äldre i hemmet med riskfyllda vardagssysslor, för att förebygga fallskador och samtidigt kunna ge råd och fylla en uppsökande och social funktion. Projektet har verkat förebyggande med gott resultat. Under 2006 utvidgas detta försök med vaktmästarservice för äldre personer i hela staden som en

uppsökande och förebyggande verksamhet. Vaktmästaren kan informera om möjligheter att få hemtjänst. Den statliga satsningen på plusjobb är mycket lämplig för att inrätta denna service.

Allt fler demenssjuka och personer med psykiska funktionshinder bor hemma. Personal inom hemtjänsten behöver ha specialkunskaper för att kunna bemöta och ge stöd på ett riktigt sätt. Behovet av handledning, utbildning och avlastning är stort. I tre stadsdelsnämnder har ett projekt med direkthandledning för att utveckla hemtjänstens arbete med demenssjuka genomförts. Det är en vidareutveckling av en metod som stiftelsen Silviahemmet använder när de utbildar demensteam.

Kundval infördes 2002 inom hemtjänst, ledsagning och avlösning. Det innebär att den som har biståndsbeviljad hemtjänst själv kan välja mellan flera utförare. Ersättningen till utförarna ges i nivåer utifrån den enskildes biståndsbedömda omsorgsbehov.

Ersättningsnivåerna i kundvalssystemet höjs med 3 % och fastställs enligt bilaga 4. Ny upphandling ska göras under 2006 av hemtjänst, ledsagning och avlösning att gälla fr.o.m. år 2007.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra en ny upphandling av hemtjänst, ledsagning och avlösning under 2006 inför 2007.

Stadsdelsnämnderna ska

- verka för att hemtjänsten utvecklas för att kunna möta en ökad efterfrågan på hemtjänst och för att kunna hantera mer komplexa vårdbehov
- verka för att vaktmästarservice inrättas som en uppsökande och förebyggande verksamhet.

Seniorboende

Kommunstyrelsen beslutade den 12 maj 2004 att möjliggöra en omvandling av 1 500 servicehuslägenheter till seniorboende med hyresrätt. Stadsdelsnämnderna har valt att omvandla ca 1 000 lägenheter. Seniorboende med hyresrätt är en ny boendeform inom staden som har inrättats för att möjliggöra för äldre över 65 år att få en anpassad bostad utan biståndsbedömning, förmedlad genom Stockholms Stads Bostadsförmedling AB. Bostadsförmedlingen har hittills förmedlat ca 200 lägenheter till nya hyresgäster. I övriga lägenheter bor antingen samma personer kvar, numera i ett seniorboende, eller så pågår det en renovering. Liksom i servicehusen erbjuder också seniorboenden gemensamhetsutrymmen. Även hemtjänstlokalen är belägen i, eller i mycket nära anslutning till, seniorboendet.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB förvaltar merparten av alla servicehus i staden. Bolaget har antagit ett utvecklingsprogram för att utifrån varje seniorboende skapa goda äldreboendemiljöer. Svenska Bostäder AB och Stockholms hem har också väl utarbetade policys för hur ett seniorboende i deras regi ska vara utformat.

Vård- och omsorgsboende

I enlighet med förslaget till äldreomsorgsplan 2006-2010 har samtliga särskilda boendeformer *vård- och omsorgsboende* som gemensam benämning. För att tillgodose äldres skiftande behov ska det finnas vård- och omsorgsboenden med olika inriktningar. Det kan vara inriktningar mot demenssjukdomar, psykiska funktionshinder eller andra specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens. Det är också viktigt att tillgodose behov av vård- och omsorgsboenden med olika språklig och kulturell inriktning.

Stockholm har som storstad särskilt goda förutsättningar för att erbjuda ett brett utbud av vård- och omsorgsboenden för olika behov. Vård- och omsorgsboenden, varhelst de är belägna, är en gemensam resurs för staden och dess äldre. Stora krav ställs också på en samordnad planering inom staden.

För att även i framtiden kunna erbjuda äldreboenden med hög standard ska nuvarande bestånd noggrant ses över. Under 2006 ska stadsdelsnämnderna i de fem regionerna justera sina äldreboendeplaner. Även stadsdelsnämndernas incitament för att bygga vård- och omsorgsboenden behöver stärkas.

I tidigare bokslut har avsättningar gjorts för upprustning och utbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre. Efter tertialrapport 1 år 2005 återstod 187,0 mnkr av avsatta medel. Ett nytt ramavtal mellan Micasa Fastigheter i Stockholm AB beräknas träda i kraft den 1 januari 2006 och innebär att stadsdelsnämndernas nettolokalkostnader kommer att minska med 53,3 mnkr.

Kommunstyrelsen ska

- under 2006 samordna arbetet med att ta fram en plan för utbyggnad, ombyggnad och omstrukturering av vård- och omsorgsboenden
- se över befintliga regler för stimulansbidrag till gruppboenden för personer med demenssjukdomar och psykiska funktionshinder och andra särskilda boendeformer
- i samarbete med stadsdelsnämnderna bevaka olika etniska gruppers behov av hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Stadsdelsnämnderna ska

- under 2006 justera äldreboendeplanerna
- i samarbete med kommunstyrelsen bevaka olika etniska gruppers behov av hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Kommunal hälso- och sjukvård

Staden ansvarar för hälso- och sjukvård som ges inom vård- och omsorgsboenden upp t.o.m. sjuksköterskenivå. Ansvaret omfattar även paramedicinska resurser i form av insatser som ges av arbetsterapeut och sjukgymnast. Inom vård- och omsorgsboenden bedrivs allt mer avancerad hälso- och sjukvård och det är därför viktigt att dessa frågor prioriteras.

Under 2004 genomfördes en uppföljning av MAS funktionen i staden (medicinskt ansvarig sjuksköterska). I uppföljningen framkom ett behov av att sam-

ordna vissa frågor gällande hälso- och sjukvård centralt. Under 2006 kommer staden att fortsätta att arbeta med dessa frågor med syfte att bl.a. arbeta fram gemensamma riktlinjer vad gäller stadens hälso- och sjukvård.

Med anledning av att förekomsten av MRSA (meticillin-resistenta *Staphylococcus aureus*) ökat inom Stockholms län under senare år, har staden genomfört olika satsningar under 2005 för att minska smittspridning inom äldreomsorgen. Staden ska under 2006 aktivt fortsätta detta arbete.

Staden har upphandlat ett stadsgemensamt dokumentationssystem för vård- och omsorgsdokumentation enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), som successivt kommer att genomföras under hösten 2006.

Äldres säkerhet

Äldre och funktionshindrade är av flera skäl en utsatt grupp. Det finns ett antal åtgärder som kan vidtas för att äldre ska känna sig trygga i sin bostad. Hantering av nycklar till den äldres bostad ska ske på ett säkert sätt och äldreomsorgspersonalen ska alltid kunna visa legitimation.

Brandskyddet för äldre behöver utvecklas genom utbildning för personal inom äldreboenden, hemtjänsten och gruppboenden. En sådan utbildning kommer att erbjudas av Stockholms brandförsvär.

Anhörigstöd

Anhörigas insatser i äldreomsorgen är ovärderliga, behovet av stöd och avlastning är stort när det gäller vård och omsorg i hemmet. Anhöriga ska få ett bättre stöd. Staden erbjuder i dag ett antal olika stödfunktioner, exempelvis korttidsvård, växelvård, dagverksamhet, rätt till avlösning i hemmet fyra timmar per vecka och anhörigkonsulenter.

För att kunna ge anhöriga råd och stöd utvecklas stödfunktionen anhörigombud. Ca 100 anställda inom äldreomsorgen har nyligen avslutat sin utbildning för att kunna arbeta som anhörigombud.

Pensionat Hornskroken ger korttidsvård för personer med demenssjukdomar som vårdas i hemmet, där anhöriga kan få avlastning utan krav på biståndsbedömning. Det är en mycket uppskattad verksamhet. Pensionat Hornskroken är beläget i Maria-Gamla stans stadsdelsnämndsområde, men har upptagningsområde i hela staden. Under 2006 ska ytterligare en enhet för korttidsvård, utan krav på biståndsbedömning, startas i en ytterstadsdel.

Staten satsar stimulansbidrag för att främja utvecklingen av varaktigt stöd till anhöriga som hjälper och vårdar äldre, personer med funktionshinder eller långvarigt sjuka. Stockholms län har för 2005 tilldelats 4,1 mnkr och ytterligare medel kommer att finnas även för åren 2006-2007. Länsstyrelsen administrerar ansökningarna från kommunerna. Privata entreprenörer kan via stadsdelsnämnden söka medel från den nationella satsningen Kompetensstegen för att utveckla sitt arbete med anhöriga. I tertialrapport 1 för 2005 fördelades 2,1 mnkr till stadsdelsnämnderna för anhörigstöd.

Kommunstyrelsen ska

- i en ytterstadsdel inrätta en enhet för korttidsvård för personer med demenssjukdomar med upptagningsområde från hela staden.

Kompetensutveckling och rekrytering

För att ge äldre en god vård och omsorg behövs en bra arbetsmiljö och personal med adekvat utbildning. Vidare krävs en långsiktig planering och samverkan med universitet och högskolor.

Staden gör mycket stora satsningar på kompetensutveckling och utvecklingsprojekt under den här mandatperioden. Följande exempel kan ges på utbildningar. Vid utgången av 2005 har 645 vårdbiträden och 335 undersköterskor utbildats. Närmare 1 000 har genomgått högskoleutbildning och dokumentationsutbildning genomförs för 4 200 personer under 2005-2006. Stadsdelsnämnderna har initierat ett antal utvecklingsprojekt för att förbättra arbetsorganisationen och prövar för närvarande olika arbetstidsmodeller med inriktningen att sänka arbetstiden och utöka friskvården. Dessa satsningar är ett sätt att förbättra kvaliteten i verksamheterna och en satsning på medarbetarnas kompetens, för att också i framtiden kunna driva en kvalitativt god omsorg för äldre. Därutöver innebär dessa satsningar fokus på arbetsmiljö och ska ses som ett led i jämställdhetsarbetet.

Kompetensstegen kommer att kunna ge visst bidrag till stadens kompetensutveckling inom äldreomsorgen under åren 2005-2007. I en första ansökningsomgång har staden ansökt om projektmedel om 46,0 mnkr. Den statliga satsningen på utbildningsvikariat och plusjobb kommer att innebära en avsevärt förbättrad kvalitet med fler händer inom äldreomsorgen.

Samverkan med Stiftelsen Stockholm Läns Äldrecentrum ska fortgå under perioden för att ta tillvara forskningens resultat i arbetet inom äldreomsorgen.

Vid personalrekrytering ska behovet av fler män i omsorgsyrken beaktas. Det är också viktigt att bibehålla och dra fördel av den språkliga och kulturella mångfald som finns bland personalen inom äldreomsorg. Att erbjuda praktikplatser är ett viktigt led i rekryteringsarbetet för att på sikt öka intresset för vård- och omsorgsyrkena.

Stadsdelsnämnderna ska

- verka för att långsiktigt klara personalförsörjningen genom att t.ex. knyta starkare band till olika utbildningsanordnare
- säkra kvaliteten genom att öka medarbetarnas kompetens och utbildningsgrad.

Samverkan med landstinget

Staden ska samverka med landstinget kring äldres vård och omsorg, såväl i den enskildes vårdplanering som på ett strukturellt plan. Särskilt viktigt är samverkan kring äldre med omfattande vård- och omsorgsbehov. Tyngdpunkten i samverkan ligger på stadsdelsnämnds nivå med landstingets produktionsområ-

den. En kontinuerlig uppföljning sker av den överenskommelse som slöts år 2002 mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

Stockholms stad har under 2004/2005 anslutit sig till WebCare – ett regionalt datasystem för informationsöverföring mellan Stockholms läns landsting och länets kommuner. Syftet är främst att underlätta rutiner kring samordnad vårdplanering, utskrivning och annan samverkan enligt lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård. Närvårdscentral för äldre och tvärprofessionella team är en värdefull samverkansform som har inrättats under denna mandatperiod och som bör utvecklas ytterligare.

Omsorg om personer med funktionshinder

Huvudsakliga styrdokument

- Handikappolitiskt program för Stockholms stad (KF 2004-12-14)
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada (KF 2002-04-22)
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Stockholms stad och Stockholms allmänna försäkringskassa beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet (KS 2003-09-24)
- Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget. Gemensam policy med riktlinjer i Stockholms län (KS 2003-12-17, förlängning av avtal)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 947,9	-2 057,3	-2 057,3	-2 057,3
Kostnader (-)	-1 949,9	-2 059,3	-2 059,3	-2 059,3
Intäkter	2,0	2,0	2,0	2,0

Budgeten för 2006 har ökat med 525,4 mnkr jämfört med 2003 och med 109,4 mnkr jämfört med 2005. Detta beror främst på ökade prestationer samt att ersättningen till stadsdelsnämnderna för statlig assistansersättning (LASS) har uppdaterats till regeringens fastställda belopp på 219 kronor per timme. Budgeten utökas med 0,5 mnkr avseende ökade kostnader för habiliteringsersättning, som höjs med 50 öre.

Nytt resursfördelningssystem

Kommunstyrelsen fortsätter arbetet med översynen av resursfördelningssystemet i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna. Fr.o.m. 2005 gäller ett nytt resursfördelningssystem för det fasta anslaget, som ska täcka kostnader för bl.a. ledsagarservice, kontaktpersoner, personlig assistans enligt LSS samt insatser enligt socialtjänstlagen.

Ett inriktningsförslag till förändring för de prestationsrelaterade verksamheterna boende för barn och vuxna, daglig verksamhet samt korttidsboende föreslås kommunfullmäktige under 2005. I förslaget ingår även att anslaget för avlösarservice ska ingå i det fasta anslaget. Förslaget innebär också att ett centraliserat kansli för nivåbestämning ska inrättas som en projektorganisation. Kommunfullmäktiges beslut hösten 2005 kan komma att innebära förändringar jämfört med nuvarande fördelning.

Utjämnning av LSS-kostnader

Fr.o.m. den 1 mars 2004 gäller ett nationellt kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kommunen där den funktionshindrade är folkbokförd har verksamhets- och kostnadsansvar för personer med insatser enligt LSS.

Under 2005 betalar staden en avgift om 110,2 mnkr till utjämningsystemet. Avgiften kommer sannolikt att öka när verksamhets- och kostnadsansvaret för personer med funktionshinder överförs till boendekommuner. Stadens kostnader för köp av platser i andra kommuner har minskat under 2005 och kommer att minska kraftigare fr.o.m. 2006. Regeringen kommer under 2006 att tillsätta en utredare för översyn av LSS-utjämnningen.

Ökat vårdbehov

Mellan åren 2000 och 2004 har antalet personer inom de dygnsrelaterade verksamheterna ökat med mellan 14 och 34 %. Verksamheter som mäts i timmar har ökat med mellan 36 och 48 %. Några viktiga förklaringar är: En ökad medvetenhet om de rättigheter LSS-lagstiftningen ger, utbyggnad av särskilda boendeformer, ökad inflyttning p.g.a. bättre arbets- och studiemöjligheter, nedläggning av vårdhemmen samt förändringar i lagstiftning och rättspraxis.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Barn och vuxna med funktionshinder garanteras en bra omsorg och service baserad på behovet, oavsett var i staden de bor.
- Brukarnas inflyttande och självständighet ska stärkas för att de ska kunna påverka sitt liv.

Insatser efter behov och önskemål

Målet är att staden ska garantera alla personer med funktionshinder en bra omsorg, vård och service med en likvärdig bedömning oavsett var i staden de bor samt oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, trosuppfattning och sexuell läggning. Personer med funktionshinder ska kunna känna trygghet i att det finns en bra omsorg när de behöver det, som baseras på brukarens behov. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val, så att de blir ett stöd för den enskilde att leva ett så normalt liv som möjligt. De enskilda och deras företrädare/gode män ska alltid få ett gott bemötande i sina kontakter med staden.

Stadsdelsnämnderna ska ha rutiner för samverkan och samordnade insatser så att den enskildes behov alltid tillgodoses oavsett hur verksamheten är organiserad. Därutöver ska stadsdelsnämnderna samverka med andra stadsdelsnämnder och med landstinget, så att specialkompetens om funktionshinder kan komma fler brukare till del. Det är även nödvändigt att utveckla samverkan med försäkringskassan om LASS (lag om assistansersättning).

Den individuella planen enligt LSS är ett viktigt verktyg för att den enskilde ska kunna påverka sitt eget liv. Planen kan även underlätta samordning av olika stödformer liksom samverkan mellan myndigheter och organisationer.

Tekniska hjälpmedel kan öka den enskildes självständighet och därmed möjligheten att styra sitt eget liv. Stadsdelsnämnderna ska öka sin kunskap om tekniska hjälpmedel som kan användas inom omsorgen och arbeta för att öka brukarnas användning av hjälpmedlen.

Stadsdelsnämnderna ska

- beakta samarbete och samordnade insatser mellan verksamhetsområden och stadsdelsnämnder samt med landstinget och försäkringskassan för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda
- informera den enskilde om möjligheten till individuell plan enligt LSS
- arbeta för att öka brukarnas användning av tekniska hjälpmedel.

Nybyggnation

Trots stadens kraftigt ökade utbyggnadstakt de senaste åren finns fortsatt stora behov av om- och nybyggnad av gruppbestäder och alternativa boendeformer för personer med olika funktionshinder. Under åren 2003-2006 byggs 357 fullvärdiga lägenheter för personer med fysiska funktionshinder, varav 175 byggs under 2006. Planeringen fram till 2009 omfattar hittills ytterligare 220 lägenheter. En del av dessa lägenheter ersätter äldre gruppbestäder. Särskilda boendeformer, ledsagarservice och daglig verksamhet är gemensamma resurser för hela staden.

I tidigare bokslut har medel avsatts för utbyggnad av särskilda boendeformer för fysiskt och psykiskt funktionshindrade. Efter fördelning i tertialrapport 1 år 2005 återstår 170,1 mnkr av avsatta medel.

Den centrala samordningen av planering av gruppbestäder behöver utvecklas. Stadsledningskontoret har därför fått i uppdrag att inleda en utredning om ett stadsövergripande datasystem för hantering av särskilda boenden. Stadsdelsnämndernas incitament för att bygga gruppbestäder och alternativa boendeformer behöver stärkas, varför befintliga regler för stimulansbidrag ses över. Ytterligare medel för utbyggnad av bostäder kan behöva tillföras för åren efter 2006.

Kommunstyrelsen ska

- se över befintliga regler för stimulansbidrag till gruppbestäder för personer med funktionshinder.

Stadsdelsnämnderna ska

- samverka för om- och nybyggnad av gruppbestäder och alternativa boende- och stödformer för att tillgodose behoven i staden.

Kvalitet

Den ändring av LSS-lagstiftningen som gäller fr.o.m. 1 juli 2005 reglerar kvalitet, dokumentation och anmälningsplikt. Fortsatt utveckling krävs inom dessa områden. Det finns bra förutsättningar för god kvalitet i verksamheten eftersom en stor del av medarbetarna fått omfattande kompetensutveckling genom Lys, kompa och funka-projektet. Samverkan med handikapporganisationerna liksom att bevaka aktuell forskning är andra viktiga faktorer för att utveckla verksamheten.

För att säkra kvaliteten krävs systematisk uppföljning av myndighetsutövning och utförande av insatser. Socialtjänstnämnden har föreslagit att två inspektörstjänster med ansvarsområdena omsorg om personer med funktionshinder och omsorg om personer med psykiska funktionshinder ska inrättas. Denna fråga utreds av kommunstyrelsen.

Livskvalitet

Staden bör medverka i utvecklingen av arbetsmarknaden för personer med funktionshinder samt stimulera anställning av personer med funktionshinder liksom sommarjobb för ungdomar med funktionshinder. Vidare bör staden utveckla och samordna fritidsverksamheter för barn och ungdomar med funktionshinder.

Kompetensutveckling och rekrytering

Staden måste upprätthålla hög kompetens hos personal inom omsorg om personer med funktionshinder. Genom Lys, kompa och funka-projektet har idag en stor del av vårdarna och de personliga assistenterna fått en basutbildning. Staden bör ha som mål att basutbildningen bör motsvara det lägsta kompetenskravet inom omsorg om personer med funktionshinder. Vidare krävs en långsiktig planering för att klara personalförsörjningen för att kunna ge god service och stöd inom verksamhetsområdet samt utveckla samverkan med universitet och högskolor. I samband med att Lys, kompa och funka-projektet avslutas 2006 är det viktigt att ta vara på de positiva erfarenheterna av kompetensutvecklingen i ordinarie verksamhet.

Stadsdelsnämnderna ska

- skapa en hållbar struktur för fortsatt kompetensutveckling och lärande.

Hyressättning

Stadens hyressättning för bostäder med boende biståndsbedömda enligt LSS beaktar inte värdet av tillgången till gemensamhetsutrymmen. Genom en dom i regeringsrätten har rättsläget för hyressättning i LSS-boende klargjorts. Inget hinder finns för att låta hyressättningen påverkas av tillgången till gemensamhetsutrymmen.

Kommunstyrelsen ska

- utreda hyressättningen av gemensamma ytor i LSS-boende till följd av ändrad rättspraxis.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Huvudsakliga styrdokument

- BUS-policyn, Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (KS 2003-12-17)
- Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade (KF 1998-06-08, KS 2003-04-09)
- Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård (KS 1998-09-07)
- Gemensamma rekommendationer för Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende ungdomsmottagningar (KS 2002-04-10)
- Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid (KF 1999-09-06, revidering pågår.)
- Socialt program för att minska prostitutionen (KF 2001-09-17, revidering pågår)
- Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program (STAN) (KF 2004-12-14)
- Överenskommelse mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik (KF 2005-05-23)
- Stockholms stads brottsförebyggande program (beslut väntas i KF hösten 2005)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 487,1	-1 518,3	-1 518,3	-1 518,3
Kostnader (-)	-1 524,0	-1 555,2	-1 555,2	-1 555,2
Intäkter	36,9	36,9	36,9	36,9

2005 tillfördes verksamheten 57,0 mnkr för bl.a. barn och unga, uppsökande verksamhet och personer med psykiska funktionshinder. Verksamhetsområdet barn och ungdom tillförs 13,0 mnkr med anledning av förändringar i befolkningsstrukturen. Därutöver tillförs verksamhetsområdet 14,0 mnkr för kvalitetshöjande insatser och 9,5 mnkr för trygghetsskapande åtgärder. Medlen fördelas enligt barn- och ungdomsnyckeln. Riksdagen har avsatt medel för missbruksåtgärder och för att möta dessa satsningar reserveras medel i Central medelsreserv.

Resursfördelningssystem

En översyn har gjorts av resursfördelningssystemet för socialpsykiatri och kommunfullmäktige väntas fatta beslut under hösten 2005. Förslaget innebär att socialpsykiatri bryts ut från fördelningsnyckeln för vuxna och blir en egen fördelningsnyckel. Budgeten är baserad på detta nya system. I arbetet med att fortsätta att utveckla resursfördelningssystemet ingår bl.a. att utreda vidare möjligheten att ha en särskild variabel för boendekostnader.

En översyn har under 2005 inletts av resursfördelningssystemet för individ- och familjeomsorg, i huvudsak vad gäller vuxna missbrukare. Syftet är att se över variablerna och ge bättre förutsättningar att stärka vårdkedjan.

I samband med bokslut 2003 har sammanlagt 100,0 mnkr avsatts för utbyggnad av insatser för hemlösa. I Central medelsreserv reserveras 10,0 mnkr år 2006 för rörliga team. Teamen ska arbeta med uppsökande verksamhet bl.a. genom att utveckla nya arbetsmetoder, idéer och arbetssätt för att nå fler personer med psykiska problem och stödja anhöriga.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Antalet alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa ska öka.
- Totalkonsumtionen av alkohol och narkotika ska jämfört med 2004 minska med 20 % för elever i skolår nio och skolår två i gymnasiet.
- Utbudet av fullvärdiga lägenheter i boende med särskild service och alternativa boendeformer samt utbudet av sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder ska öka.

Socialtjänstens arbete

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilde individen, där denne ska ha inflytande över och kunna vara delaktig i utformandet av biståndet. Ett samhälle med stora klyftor mellan människor sätter upp såväl synliga som osynliga gränser, som hindrar människor från att delta och utvecklas i samhället. Alla har rätt till ett gott liv. De som drabbas av svårigheter ska ha rätt till stöd och hjälp. Målet måste vara att det ska gå att komma tillbaka till samhällsgemenskapen.

Enligt kompetensutvecklingsstrategin för individ- och familjeomsorgen ska Stockholms stad arbeta för ett kunskapsbaserat socialt arbete, vilket ökar möjligheterna att fokusera på insatsernas resultat för brukarna. För att kunna använda verkningfulla metoder, erbjuda adekvata insatser och ha ett professionellt förhållningssätt krävs bl.a. samarbete med högskolan, ett utvecklat brukarperspektiv samt utvärdering av arbetsmetoder och insatser.

Stadsdelsnämnderna ska

- öka möjligheten för den enskilde till eget engagemang, inflytande och delaktighet
- arbeta för att systematisk utvärdering av insatser blir en del av vardagsarbetet.

Barn och unga

Insatser för barn och unga ska alltid utgå från barnets bästa och i enlighet med FN:s barnkonvention. Inom arbetet med barn och unga är de förebyggande insatserna viktiga. Samverkan ska ske mellan hem, skola och individ- och familjeomsorgen liksom med landstinget och närpolisen.

Vården av barn och unga har förskjutits från sluten vård till öppna vårdformer. I många stadsdelsnämndsområden har olika arbetssätt prövats, bl.a. projekt där barns och ungdomars nätverk tas tillvara. Dessa projekt ska fortsätta och utvecklas. Öppen vård får dock inte ersätta placering i familjevård eller sluten vård när sådan är befogad. Valet av vårdform måste alltid utgå från barnets bästa.

Med tanke på behoven av insatser är det nödvändigt att verksamheterna fortsätter med det förebyggande arbetet. Stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla rådgivning vid ungdomsmottagningar och genomföra socialt förebyggande insatser bland ungdomar. Genom stadsdelsnämndernas drog- och brottsamordnare har det förebyggande arbetet utvecklats. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med gymnasieskolorna i området så att också de innefattas i det förebyggande arbetet i enlighet med STAN-programmet. Drogvaneundersökningen 2004 visar ett trendbrott i ungdomars konsumtion av såväl alkohol som narkotika och tobak. Det är viktigt att den positiva utvecklingen kan fortsätta. Därför ska den kompetens och det arbetssätt som byggts upp med hjälp av stadsdelsnämndernas drog- och brottsförebyggande samordnare behållas och vidareutvecklas.

Stadsdelsnämnderna ska

- arbeta förebyggande för barn och unga och finna fungerande samarbets- och samverkansformer mellan socialtjänst, skola, föräldrar, landsting, polis, frivilligorganisationer och andra
- uppmärksamma barn till föräldrar med missbruksproblem, barn till psykiskt funktionshindrade och andra barn som far illa på grund av föräldrarnas problem eller på grund av egna problem
- utveckla det uppsökande arbetet
- utveckla det drog- och brottsförebyggande arbetet och inom ramen för detta samverka med närpolisen och andra berörda.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Den obalans som finns i fördelningen av budgetmedel till barn och ungdom inom individ- och familjeomsorgen bör beaktas i budget 2006.

Verksamhetsområdet har tillförts 14,0 mnkr i 2006 års budget.

Hemlösa

De flesta hemlösa har ett boende i någon form, bl.a. på stadens särskilda boenden för hemlösa. Insatserna för de hemlösa måste anpassas efter varje hemlös individuella situation.

Ingen hemlös ska stängas ute från den vård och omsorg som personen är i behov av. Karaktären på insatserna ska vara långsiktig och det uppsökande arbetet ska utvecklas. Möjligheten att nå hemlösa genom öppna verksamheter, genom samarbete över nämnd- och verksamhetsgränser samt genom samarbete med andra aktörer, ska användas.

Den uppsökande verksamheten är viktig för att nå de hemlösa, framför allt dem som sover på härbärgen eller ute. I budget 2005 tillfördes stadsdelsnämnderna medel för denna verksamhet.

I stadens prioriterade arbete mot hemlöshet är arbetet med att förhindra vräkningar en viktig del. För att undgå vräkning kan den enskilde behöva stöd och hjälp med sådant som rör boendet. Samverkan mellan socialtjänsten, hyresvärdarna och kronofogdemyndigheten måste utformas efter lokala behov och förutsättningar.

Försöks- eller träningslägenheter är ett viktigt verktyg för att hemlösa och andra bostadslösa ska kunna få en lägenhet och komma ifrån särskilda boenden och andra- eller tredjehandskontrakt. Försöks- och träningslägenheter används idag i liten omfattning till personer med familj. Möjligheten att erbjuda dessa lägenheter även till barnfamiljer ska prövas i varje enskilt fall.

Det tydliggjorda ansvaret för de hemlösa som är folkbokförda i stadsdelsnämndsområdet har inneburit att fler får kontakt med sin stadsdelsnämnd och därmed en långsiktig planering. Det innebär att fler boenden och dagverksamheter ska utvecklas i stadsdelsnämndernas regi för att möta behovet av långsiktigt hållbara insatser inom den egna stadsdelsnämnden. Utöver avsättningen om 100,0 mnkr finns 20,0 mnkr reserverat i Central medelsreserv för boenden och verksamheter för hemlösa.

Stadsdelsnämnderna ska

- metodutveckla den uppsökande verksamheten
- planera och bygga ut alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa, t.ex. gruppboende, serviceboende, olika stödboende- och mellanboendeformer i samverkan med övriga nämnder.

Våld mot kvinnor och barn

Stadens arbete för att bekämpa våld mot kvinnor är prioriterat, bl.a. genom arbetet i Operation Kvinnofrid. Under år 2005 revideras och uppdateras stadens lokala handlingsprogram inom Operation Kvinnofrid samt det sociala programmet för att motverka prostitution. Vid sidan av våld i relationer har det hedersrelaterade våldet, som främst drabbar unga kvinnor, uppmärksammas alltmer. Socialtjänstens och skolans arbete är av stor betydelse för att upptäcka, fånga upp och hjälpa dem som drabbats av eller hotats av våld. Även ungdomsmottagningarna spelar en viktig roll. Skyddat boende är en akut lösning men även stöd i andra former måste utvecklas genom metodarbete, där utbildning och verksamhetsutveckling är viktiga delar.

I familjer där kvinnan utsätts för våld drabbas även barnen. Barn i våldsutsatta familjer måste särskilt uppmärksammas. I arbetet med våld mot kvinnor måste även barnens behov tillgodoseas, likväl som den våldsutsatta kvinnans.

Hösten 2005 startade den första etappen av Stockholms Barncentrum där barn och ungdomar som utsätts för våld eller sexuella övergrepp tas om hand för utredning, rådgivning och vägledning i en lokal som är särskilt anpassad för barn. I lokalen ska alla berörda myndigheter samverka direkt när anmälan om misstänkt brott mot barn har gjorts. Den första etappen omfattar barn i innerstaden. Under 2006 kommer Barncentrum för hela staden att byggas upp. Barncentrum kommer även att innehålla ett kompetenscentrum.

Stadsdelsnämnderna ska

- uppmärksamma misshandlade kvinnors och barns behov
- utveckla stöd och hjälp till hotade och våldsutsatta genom bl.a. utbildning och verksamhetsutveckling
- revidera handlingsplanerna så att de följer de reviderade programmen inom området.

Tryggt och säkert Stockholm

I det förslag till brottförebyggande program som kommunfullmäktige väntas anta hösten 2005 anges att stadens övergripande mål med det brottförebyggande arbetet är att minska sannolikheten för brott och reducera skadeverkningar (inklusive rädsla) av brott i Stockholms stad. Stadsdelsnämnderna tillförs 9,5 mnkr för det brottförebyggande arbetet och för att kunna implementera det brottförebyggande programmet. Staden stöder därutöver Fryshusets Lugna gatan-verksamhet, som arbetar brottförebyggande i hela staden.

I det brottförebyggande arbetet ska insatser för att stödja och hjälpa barn, ungdomar och brottsoffer prioriteras. Arbetet ska koordineras med det drogförebyggande arbetet och andra relaterade arbetsområden, t.ex. jämställdhetsarbetet och integrationsarbetet. Brottförebyggande insatser där flera aktörer är involverade och samverkar mot samma mål bör prioriteras.

Samverkan är nödvändig mellan socialtjänst, skola och föräldrar men även med polis och ideella föreningar för att det brottförebyggande arbetet ska fungera.

Stadsdelsnämnderna ska

- utveckla samarbetet med de brottförebyggande råden
- bidra till att brottförebyggande råd startas, om sådant saknas.

Åtgärder mot missbruk

Arbetet mot missbruk inriktas på förebyggande arbete, tidiga insatser samt vård och behandling enligt STAN-programmet (Stockholms stads Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program). De lokala handlingsplanerna ska ingå i verksamhetsplanen. Tidiga insatser för unga vuxna med hög konsumtion av alkohol eller sporadiskt användande av narkotika är betydelsefulla för att bryta begynnande missbruk.

Vård och behandling för personer med missbruk är prioriterat och ska inriktas på långsiktigt hållbara vårdkedjor i samverkan med andra vårdgivare, exempelvis landsting, frivilligorganisationer och statliga vårdgivare. Projektet "Lots för livet" är ett samarbete mellan staden, polisen, landstinget och "Mobilisering mot narkotika" för att stänga de öppna drogarenorna. Erfarenheterna tas tillvara för att säkra fortsatt samplanering inom vårdkedjan.

Samverkan mellan stadsdelsnämnderna ökar mångfalden i utbudet. Stadens riktlinjer påpekar vikten av samverkan med landsting, kriminalvård, frivilligorganisationer m.fl. Uppehåll mellan avgiftning, behandling, kriminalvård eller frivård kan leda till att tidigare insatser blir verkningslösa. Även samverkan inom stadsdelsnämnderna mellan missbruksvård, socialpsykiatri, försörjningsstöd, arbetsmarknad och budget- och skuldrådgivning bör utvecklas för att hela vårdkedjan ska fungera. I varje enskilt ärende ska en plan upprättas vid inledningen av behandlingen.

Statens budget för 2006-2007 innehåller ökade resurser för kommunernas arbete mot missbruk. "Ett kontrakt för livet" innebär att statens missbrukarvård blir billigare för kommunerna och att kommunerna stimuleras att stärka vårdkedjan. Medel har reserverats i Central medelsreserv för stadens eventuella motprestationer.

Stadsdelsnämnderna ska

- redovisa åtaganden enligt lokala handlingsplaner för STAN-programmet i verksamhetsplanen
- utveckla insatser för flickor och kvinnor i riskzon
- utveckla samverkan inom staden samt mellan staden och andra vårdgivare för att stärka vårdkedjan för vård och rehabilitering av missbrukare.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnder och socialtjänstnämnden se över resursfördelningssystemet inom individ- och familjeomsorgen, i huvudsak vad avser vuxna missbrukare. Bättre förutsättningar ska ges att stärka vårdkedjan från uppsökande verksamhet, vård och behandling till stöd i boendet, sysselsättning och meningsfull fritid.

En översyn pågår och beräknas vara genomförd så att resultatet kan beaktas inför budget 2007

Insatser för personer med psykiska funktionshinder

Grundpelarna i stadens policy för insatser för personer med psykiska funktionshinder är en god bostad, ett fungerande boendestöd, arbete/sysselsättning och meningsfull fritid. Dessutom betonas det lokala engagemanget och stadens samverkan med landstinget och olika organisationer, som frivilligorganisationer.

Stadsdelsnämnderna ska förbättra livssituationen för personer med psykiska funktionshinder, exempelvis genom att bygga ut olika boendeformer och skapa

och utveckla arbetsverksamheter eller sysselsättning. Denna utbyggnad och utveckling ska fortsätta att utvecklas genom samarbete över hela staden för ett rikt och varierat utbud för kvinnor och män. Personer kan erbjudas sysselsättning eller arbetsverksamhet oavsett var den finns i staden och deltagande i sysselsättning är som huvudregel biståndsbedömt.

Information och uppsökande arbete genom rörliga team är viktiga insatser som kan behöva förstärkas för att nå fler personer med behov av stödinsatser.

Den centrala samordningen av planering av gruppboendestäder behöver utvecklas för att utbyggnaden ska fortskrida i den takt som planeras. Idag finns en brist på fullvärdiga boenden (som ersätter s.k. äldre norm) för personer med psykiska funktionshinder. Stadsledningskontoret har fått i uppdrag att inleda en utredning om utveckling av ett stadsövergripande datasystem för hantering av särskilda boenden. Stadsdelsnämndernas incitament för att bygga gruppboendestäder och alternativa boendeformer behöver stärkas, varför befintliga regler för stimulansbidrag ses över. Stimulansbidrag för utbyggnad av sysselsättningsverksamheter behöver utredas. Ytterligare medel för utbyggnad av boendestäder samt sysselsättning kan behöva tillföras för åren efter 2006.

Kommunstyrelsen ska

- se över befintliga regler för stimulansbidrag till gruppboendestäder för personer med psykiska funktionshinder
- utreda behovet av stimulansbidrag för start av sysselsättningsverksamheter.

Överenskommelsen mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting för personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik ska följas upp och samarbetet mellan stadsdelsnämnderna och landstinget vidareutvecklas, i samverkan med brukarorganisationerna.

Riksdagen har beslutat om särskilda medel under 2005 och 2006 som en satsning på psykiatri och socialtjänsten. Syftet är att förbättra livssituationen för personer med allvarlig psykisk sjukdom och/eller psykiska funktionshinder. Satsningen består av medel som tillfaller respektive län och av utvecklingsmedel för hela landet. Avtal har träffats mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden samt Stockholms läns landsting om långsiktigt hållbara insatser. Exempel på projekt är uppsökande arbete på Centralstationen, sysselsättning för yngre personer, stödboenden med olika grad av omhändertagande, samordnade insatser för bättre omhändertagande av hemlösa kvinnor med psykiska funktionshinder och missbruk, mellanvård, integrerade mottagningar, kartläggning och analys av insatser inom neuropsykiatri samt för döva med psykiska funktionshinder m.m.

I samband med psykiatrireformen 1997 gjordes en inventering tillsammans med landstinget av antalet personer med psykiska funktionshinder. Socialtjänstnämnden har under 2005 fått i uppdrag att göra en ny inventering med fokus på behovet av insatser, i samverkan med stadsdelsnämnderna och bru-

karorganisationerna. De lokala handikappråden är viktiga intressenter i detta arbete.

Stadsdelsnämnderna ska

- genomföra insatser för att förbättra livssituationen för personer med psykiska funktionshinder i samarbete med andra vårdgivare och brukarorganisationer. Insatser ska även genomföras inom ramen för de statliga medel som kommer att tillföras
- samverka om planeringen och utbyggnaden av särskilda boendeformer för personer med psykiska funktionshinder (inklusive dubbeldiagnoser)
- ansvara för utvecklingen av sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder i samverkan med andra stadsdelsnämnder
- utveckla det uppsökande arbetet för personer med psykiska funktionshinder.

Stadsmiljöverksamhet inkl. Agenda 21

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms parkprogram (under utarbetande)
- Strategi för Agenda 21-arbetet i Stockholms stad (under utarbetande)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna				
Kostnader (-)	-372,3	-450,3	-451,7	-451,9
Drift och underhåll	-372,3	-424,9	-424,9	-424,9
Avskrivningar	0,0	-10,2	-11,2	-11,3
Internräntor	0,0	-15,2	-15,6	-15,7
Intäkter	21,9	41,5	41,5	41,5
Netto	-350,4	-408,8	-410,2	-410,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-91,2	-64,3	-68,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-91,2	-64,3	-68,4

Kostnaderna ökar med 78,0 mnkr, varav kapitalkostnaderna för gamla och nya investeringar beräknas uppgå till 25,4 mnkr. Kostnaderna ökar med 47,0 mnkr för städning, barmarksrenhållning och skötsel av lekparkar samt klottersanering. Därutöver ökar kostnaderna med 11,2 mnkr till följd av ändrat ansvarsförhållande mellan stadsdelsnämnderna och trafiknämnden samt marknämnden. Kostnadsökningen med 11,2 mnkr består av ökade kostnader för upplåtelse med 1,8 mnkr, trafikleder 12,9 mnkr och maskinell spårning av skidspår 0,1

mnkr och minskade kostnader för kommuncentrala parker 1,4 mnkr och drift och underhåll av träd på gatumark 2,2 mnkr. Vidare minskas budgeten med 5,6 mnkr, vilket ska hanteras genom effektiviseringsåtgärder. Intäkterna ökar med 9,6 mnkr för nya upplåtelse typer och med 10,0 mnkr för volymförändringar. Från den totala kostnadsbudgeten har 4,0 mnkr för finansiering av lokala projektorganisationer för Stadsdelsförnyelsen reserverats, för att fördelas utom ramen för fördelningsmodellen direkt till berörda stadsdelsnämnder.

Stadsdelsnämndernas kapitalkostnader beräknas uppgå till totalt 25,4 mnkr 2006 för gamla och nya investeringar. Därutöver reserveras 1,0 mnkr i Central medelsreserv. Trafiknämndens budget för kapitalkostnader kommer att minskas med totalt 27,5 mnkr som en konsekvens av överföring av markanläggningar till stadsdelsnämnderna.

Fr.o.m. år 2006 tillförs verksamheten en investeringsplan med totalt 91,2 mnkr, varav 55,0 mnkr fördelas enligt resursfördelningsmodellen och 36,2 mnkr fördelas genom ett ansökningsförfarande. Av den totala investeringsramen om 86,2 mnkr avser 56,2 mnkr ökade utgifter till följd av ändrat ansvarsförhållande mellan stadsdelsnämnderna och trafiknämnden samt marknämnden. Vidare får stadsdelsnämnderna utökad investeringsplan med 35,8 mnkr. Den utökade investeringsplanen om 55,0 mnkr som fördelas enligt resursfördelningsmodellen innefattar både ökade utgifter för investeringar i park- och grönmarksområden samt i det lokala fritids- och friluftslivet. Stadsdelsnämnderna ska i sina verksamhetsplaner återkomma med en fördelning för park- resp. idrottsinvesteringar. Därutöver överförs 10,0 mnkr för i huvudsak förskjutningar till Central medelreserv.

Det nya resursfördelningssystemet till stadsdelsnämnderna för stadsmiljöverksamheten får fullt genomslag år 2006. En justering har skett av fördelningsnyckeln 2006 till följd av ändrad ansvarsfördelning mellan stadsdelsnämnderna och trafik- respektive marknämnden samt en ettårig korrigerings för Östermalms stadsdelsnämnd i samband med överföring av ansvaret för Humlegården.

De medel som fördelas för Agenda 21-verksamhet, vilka totalt i budgeten utgör 27,0 mnkr, ska endast användas för denna verksamhet. Förbrukningen av Agenda 21-medel kommer att följas noggrant under året.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka medborgarnas inflytande över angelägna stadsmiljöfrågor.
- Öka medborgarnas deltagande i hållbarhetsarbetet Agenda 21.

Stadsmiljön är något som engagerar och berör alla medborgare. Genom den kraftigt utökade budgetramen ges stadsdelsnämnderna nu möjlighet till förbättringar på många angelägna områden. Städning, snöröjning, barmarksrenhållning och skötsel av lekparken kan i och med detta förbättras. Detta ska också ge stadsdelsnämnderna förbättrade möjligheter att sköta parker och grönmarksområden så att kvaliteten ökar. I och med att allt större arealer grönmark ingår i naturreservat ska frågan om hur detta påverkar stadsdelsnämndernas

budget för stadsmiljö följas inför kommande revideringar av stadsmiljönyckeln.

Arbetet med minskad nedskräpning och sanering av klotter ska förbättras. Detta arbete bör ske i samverkan med den centralt inrättade samordningsgruppen, bestående av SL, polisen, socialtjänsten och övriga aktörer. Gruppen bör utveckla samarbetet med arrangörer vid genomförande av olika evenemang angående ordning och städning. Former för samverkan mellan fastighetsägare, affärsinnehavare och Stockholms stad skapas i samarbete med kommunstyrelsen. Medborgarna ska också på olika sätt engageras i att bidra till en attraktiv stadsmiljö. Det är viktigt att samtliga parter, stadens olika nämnder, bolag och näringsliv samarbetar för en renare, snyggare och tryggare stad.

Stadsdelsnämnderna har fr.o.m. 2006 ansvar för friluftslivet. I Stockholm finns goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv. Stockholmare ska också ges goda utvecklingsmöjligheter till spontanidrott och rörelse.

Agenda 21 är en utåtriktad verksamhet och vilar på en miljömässig, en social och en ekonomisk grund. Hittills har den ekologiska grunden betonats. Alla stadsdelsnämnder ska integrera Agenda 21-arbetet i sin verksamhet, där en lokal strategi för en hållbar utveckling med tydliga sociala och ekonomiska dimensioner vidareutvecklas.

Det är naturligt att tyngdpunkten i stadens Agenda 21-arbete ligger lokalt på stadsdelsnämnds nivå, nära medborgarna. Samordning ska ske med det utvecklings- och demokratiarbete som sker inom ramen för Stadsdelsförnyelsen och inom lämpliga stadsmiljöprojekt. Det utåtriktade arbetet är grunden i Agenda 21-arbetet. Därför ska minst en heltidsarbetande Agenda 21-samordnare, som arbetar utåtriktat mot medborgare, företagare och andra aktörer, finnas inom varje stadsdelsnämnd.

Uppföljning av stadsdelsnämndernas verksamhet på detta område bör göras av kommunstyrelsen utifrån den strategi med uppföljningsbara mål som är under framtagande.

Stadsdelsnämnderna ska

- aktivt arbeta med att erbjuda medborgarna park- och grönområden med hög kvalitet samt en trygg och vacker stadsmiljö
- utveckla formerna för medborgardialog och för samverkan med övriga berörda nämnder när det gäller utveckling av parker och grönområden
- bedriva ett lokalt förankrat Agenda 21-arbete där miljö, ekonomi, demokrati och sociala aspekter förs samman. Det ska finnas en lokal Agenda 21-funktion inom varje stadsdelsnämnd.

Flyktingmottagande

Stadsdelsnämnderna ansvarar för stadens flyktingmottagande och introduktionen av nyanlända flyktingar. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande stra-

tegiska frågor, uppföljning och utvärdering när det gäller mottagande och introduktion av nyanlända flyktingar och invandrare.

Huvudsakliga styrdokument

- Ny inriktning och organisation för stadens flyktingmottagande och SFI-verksamhet (KF 2004-06-07)
- Riktlinjer för handläggning av introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar (KF 2004-12-06)
- Lokal överenskommelse mellan Stockholms stad, länsarbetsnämnden, Migrationsverket och Stockholms läns landsting för utveckling av samarbetet kring asylsökande samt introduktionen av nyanlända flyktingar och invandrare

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-52,4	-38,4	-34,3	-34,3
Kostnader (-)	-52,4	-38,4	-34,3	-34,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Minskningen av kostnaderna för flyktingmottagning beror på en förväntad minskning av antalet nyanlända flyktingar.

Stadsdelsnämndernas ersättning för att bedriva introduktionsverksamhet motsvarar 30 % av statens schablonbidrag för barn, vuxna och äldre. Procentsatsen är förändrad då beräkningen 2006 omfattar samtliga flyktingar som genererar statlig schablon. Ersättningen avser flyktingens första 18 månader i Stockholms stad. I budget för 2006 fördelas medel utifrån antalet flyktingar registrerade i det administrativa systemet Flykt per den sista juni 2005. Slutlig justering av budget 2006 baseras på ett genomsnitt av avläsningar av antalet flyktingar under 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

Den stadsdelsnämnd där flyktingen är folkbokförd ansvarar för introduktionsverksamheten. Stadsdelsnämnden får ersättning för introduktionsverksamheten i förhållande till det antal flyktingar som är folkbokförda i stadsdelsnämndsområdet. I de fall där vuxna flyktingar finner egen försörjning under den period då ersättning för introduktionsverksamhet utgår behåller stadsdelsnämnden ersättningen.

Boende för nyanlända flyktingar

Stiftelsen Hotellhem har sedan 1992 ett avtal med Stockholms stad om att tillhandahålla tillfälligt boende för nyanlända flyktingar. Stiftelsen tillhandahåller cirka 290 lägenheter samt viss kompletterande service. Dessa lägenheter fördelas utifrån särskilda kriterier av en referensgrupp med representanter för stads-

delsnämnderna och Stiftelsen Hotellhem. På grund av inlåsnings effekter bör genomgångsbostäderna på sikt avvecklas.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka andelen nyanlända flyktingar som har eget arbete under introduktionsperioden.

För att mottagandet av nyanlända flyktingar ska bli mer framgångsrikt krävs även aktiva insatser mot diskriminering. Den etniska diskrimineringen på arbetsmarknaden, liksom inom många andra samhällssektorer, är en starkt bidragande orsak till svårigheten för invandrade personer att etablera sig i Sverige. Staden strävar efter att kombinera förbättringar i flyktingmottagandet med ett brett arbete mot olika former av fördomar och diskriminering.

Syftet med introduktionsverksamheten är att individen ska kunna ta del av och bidra till det generella utbudet inom arbets- och samhällslivet. Stadens åtgärder ska i huvudsak inriktas på att individen snarast möjligt blir självförsörjande och även i övrigt får möjlighet att etablera sig i samhället. Stor omsorg ska även ägnas åt att utforma individuella handlingsplaner och en meningsfull introduktion för personer som antingen tillfälligt eller mer permanent inte kan delta i en arbetsinriktad introduktion, av hälsomässiga eller andra skäl.

Mottagandet av flyktingar under åren 2006-2008 beräknas uppgå till ca 750 personer per år.

På statlig nivå pågår en översyn av organisationen av flyktingmottagandet och SFI-verksamheten och regeringen avser att lämna ett förslag i frågan under 2006. Detta kan innebära att förutsättningarna för stadens flyktingmottagande kan komma att förändras, bl.a. gäller detta den statliga ersättningen till kommunerna.

Stadsdelsnämnderna ska

- bedriva verksamhet för flyktingmottagande och introduktion som medför att fler vuxna flyktingar finner egen försörjning
- i samarbete med utbildningsnämnden utveckla en för individen samlad helhet av introduktionsprogram, SFI, vuxenutbildning, yrkesinriktade program, praktik och eventuella ytterligare moment i mottagandet
- samarbeta med de externa aktörerna inom ramen för den lokala överenskommelsen mellan Stockholms stad, länsarbetsnämnden, Migrationsverket och Stockholms läns landsting för utveckling av samarbetet kring asylsökande samt introduktionen av nyanlända flyktingar och invandrare
- uppmärksamma barns, ungdomars, funktionshindrades och äldres behov av särskilda insatser under introduktionstiden.

Ekonomiskt bistånd

Huvudsakliga styrdokument

- Handläggning av ekonomiskt bistånd (KF 1999-06-14, rev KS 2004-06-02)
- Norm för försörjningsstöd i Stockholm (KS 1997-12-03, årlig nivåjustering SotF)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 256,0	-1 207,0	-1 158,0	-1 158,0
Kostnader (-)	-1 282,0	-1 232,0	-1 182,0	-1 182,0
Intäkter	26,0	25,0	24,0	24,0

Ekonomiskt bistånd minskar år 2006 med 49,0 mnkr. Minskningen bygger på antagandet om att en ökning förväntas av sysselsättningen i staden, bl.a. till följd av det statliga sysselsättningspaketet, och därmed förväntas en minskning av antalet bidragshushåll. Osäkerheten är dock stor om i vilken grad det förbättrade arbetsmarknadsläget kommer personer med ekonomiskt bistånd till del och hur försäkringskassans målsättning att minska sjukskrivningarna kommer att påverka hushållen.

En översyn har föreslagit en ny resursfördelningsmodell för handläggning av ekonomiskt bistånd. Kommunstyrelsen väntas hösten 2005 besluta att fortsätta att utreda modellen, bl.a. vad gäller variabler för socialmedicinska behov. För 2006 fördelas resurser till handläggning enligt nuvarande modell.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Antalet personer som har ekonomiskt bistånd ska halveras fram till 2007.

Minska behovet av ekonomiskt bistånd

Stockholm har under perioden 1999-2005 arbetat med ett halveringsmål, som innebär att antalet vuxna personer med bistånd ska halveras från 1999 års nivå. Fram till 2007 ska ytterligare ansträngningar göras för att nå detta mål. För att nå målet är det viktigt att stadsdelsnämnderna fortsätter att intensifiera arbetet för att öka sysselsättningen. Arbetet inriktas främst på insatser för arbetslösa utan ersättning, SFI-studerande, personer med ekonomiskt bistånd på grund av sociala eller medicinska skäl samt sjukskrivna utan ersättning från försäkringskassan.

Stadsdelsnämnderna har skilda förutsättningar att öka sysselsättningsgraden och måste därför vidareutveckla olika arbetssätt. Inom ramen för kompetens-

fonden pågår en rad satsningar för att öka sysselsättningsgraden bland människor som står långt från arbetsmarknaden.

Socialtjänsten ska arbeta på ett resurseffektivt sätt och ge personer som söker ekonomiskt bistånd ett gott bemötande. Arbetet ska präglas av kontinuerlig metodutveckling och utökad intern och extern samverkan. Det är angeläget att utveckla metoder som innebär att personer som söker ekonomiskt bistånd blir delaktiga i planeringen. Som exempel kan nämnas den utveckling av ASI-metoden och motivationshöjande samtal inom ekonomiskt bistånd som pågår med stöd av kompetensfonden inom fyra stadsdelsnämnder. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med andra aktörer på området, bl.a. försäkringskassa, arbetsförmedling och primärvård. För personer med komplexa problem, t.ex. missbruk, är samordning av insatser ett led i att säkra vårdkedjan.

Stadsdelsnämnderna ska

- arbeta med stadens halveringsmål och minska behovet av ekonomiskt bistånd
- utveckla och effektivisera arbetssätten utifrån långsiktigt verksamma metoder
- samverka med arbetsförmedling, försäkringskassa och landsting så att personer med ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet, sociala eller medicinska skäl får långsiktig egen försörjning
- verka för att SFI-studerande får heldagssysselsättning.

Barnperspektivet

Barns situation ska uppmärksammas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Staden har 2003 antagit riktlinjer som starkare markerar barnperspektivet. Innan beslut fattas ska konsekvenser för varje barn alltid övervägas och dokumenteras.

Sedan 2004 minskas inte familjens försörjningsstöd med barnens inkomster från feriearbete. Regeringen har aviserat att barnbidragen ska höjas. Stadens norm för ekonomiskt bistånd ska ändras så att höjningen av barnbidraget inte minskar familjernas bistånd. Den standardhöjning som är regeringens avsikt med barnbidragshöjningen ska även komma familjer som uppstår ekonomiskt bistånd till del.

Stadsdelsnämnderna ska

- uppmärksamma barns behov när vuxna söker ekonomiskt bistånd.

Socialtjänstnämnden ska

- föreslå ändrad norm för ekonomiskt bistånd i samband med barnbidragshöjningen.

Motverka vräkningar

Stadsdelsnämndernas samarbete med kronofogdemyndigheten har lett till färre vräkningar. Det finns ett strukturerat samarbete mellan stadsdelsnämnderna och Stockholms Stads bostadsförmedling AB för att tillgodose behovet av bo-

städer för bostadslösa barnfamiljer. Samverkan med bostadsbolagen ska fortsätta att utvecklas. Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala handlingsplaner för att motverka vräkningar, med rutiner för handläggning och samordning av insatser.

Stadsdelsnämnderna ska

- upprätta lokala handlingsplaner för att motverka vräkningar.

Arbetsmarknadsåtgärder

Huvudsakliga styrdokument

- Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad (KF 2004-12-06)
- Stockholms stads näringslivspolitiska program (KF 2004-12-06)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-67,1	-75,6	-75,6	-75,6
Kostnader (-)	-100,8	-109,3	-109,3	-109,3
Intäkter	33,7	33,7	33,7	33,7

Budgeten minskas med 1,5 mnkr, vilket ska hanteras genom effektiviseringar av verksamheten. För år 2006 tillförs 10,0 mnkr verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder. Förstärkning ska i första hand riktas mot personer som uppber ekonomiskt bistånd och arbetslösa ungdomar.

Stadsdelsnämndernas arbete med arbetsmarknadsåtgärder finansieras dels genom anslag och dels genom särskilda projektmedel från t.ex. kompetensfonden och ESF-rådet (Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige).

Under Kommunfullmäktige m.m. reserveras 20,0 mnkr för feriearbeten för ungdomar. Satsningar på feriearbeten har genomförts sedan 2003 och fördubblas under 2006. Syftet är att stimulera stadens enheter och bolag att anställa ungdomar som av olika skäl har svårt att ordna feriearbete. Ambitionen är också att väcka intresset hos fler ungdomar att så småningom arbeta i den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen beslutar om medlens fördelning till stadsdelsnämnderna i särskild ordning.

Under Kommunfullmäktige m.m. reserveras 10,0 mnkr för inrättandet av s.k. Navigatorcentra för ungdomar 16-24 år. Under 2006 ska Navigatorcentra inrättas i syfte att genom olika stödinsatser öka andelen ungdomar som fullföljer sina gymnasiestudier eller på andra sätt öka ungdomarnas etablering på arbetsmarknaden. Kommunstyrelsen beslutar om medlens fördelning.

I en översyn föreslås en ny resursfördelningsmodell för handläggning av ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder. Medel för arbetsmarknadsåtgär-

der ska, i den nya modellen, fördelas enligt beslutad resursfördelningsmodell för utbetalt ekonomiskt bistånd. Målet är att fördela medlen så att de bättre speglar målgruppens behov, då skillnader i sysselsättning mellan olika delar av staden under flera år har ökat.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka förvärvsfrekvensen.
- Minska arbetslösheten bland ungdomar, särskilt bland långtidsarbetslösa.
- Öka antalet sommarjobb för ungdomar.

Ett eget arbete och möjlighet till självförsörjning är en viktig förutsättning för integration och individens delaktighet i samhällsgemenskapen.

Lokala basverksamheter måste finnas och vidareutvecklas för att staden ska kunna öka förvärvsfrekvensen för de grupper som staden har kostnader för som t.ex. ekonomiskt bistånd. Ingenting tyder på att arbetsförmedlingen kan överta det aktiva coachningsarbete som behövs för de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden. Det arbete som utvecklats och bedrivits med stöd av kompetensfonden har varit framgångsrikt och visat på att t.ex. vissa basverksamheter och vuxenutbildningsinsatser är av avgörande betydelse för att långsiktigt höja förvärvsfrekvensen.

Arbetet med att få fler i jobb kräver långsiktighet och nära samverkan mellan stadsdelsnämnderna och vuxenutbildningen. De viktigaste frågorna här är lokala lärmiljöer, lokala studie- och yrkesvägledare samt fortsatt utveckling av valideringen. Samverkan krävs mellan arbetsförmedlingen, vuxenutbildningen och stadsdelsnämnderna när det gäller vilka utbildningar som ska genomföras. Det är vidare angeläget att staden koordinerar sina utbildningsinsatser med länsarbetsnämnden så att stadens och statens insatser kompletterar varandra.

Nämndernas åtgärder på arbetsmarknadsområdet ska inte ersätta utan endast komplettera arbetsförmedlingarnas insatser. Stadens insatser förstärks 2006 och ska primärt riktas mot personer som uppbär ekonomiskt bistånd och arbetslösa ungdomar. Av den totala budgeten för verksamheten används ca 30 % för olika arbetsmarknadsåtgärder i stadsdelsnämnderna.

Kompetensfonden finansierar insatser som är av stor betydelse för att förstärka arbetet för grupper som annars skulle riskera att hamna i permanent utanförskap. Som exempel kan nämnas Arbetsforum Sydost, Kompetens Nord, Strategi Hässelby-Vällingby och Jobb 1 i Rinkeby. För kommande period är det av yttersta vikt att staden försäkras om att arbetet för att få fler människor i arbete fortsätter.

Fonden bidrar också till utvecklingen av stadsdelsövergripande projekt som bristyrkesutbildningar och matchning i kombination med t.ex. yrkessvenska för att matcha arbetslösa till jobb, exempelvis Stockholm Matchning och Rekryteringsprogrammet. För att underlätta för arbetslösa som bedöms stå långt från arbetsmarknaden att få arbete är det av stor vikt, att de framgångsrika utveck-

lingsprojekt som nu drivs stadsdelsövergripande eller i stadsdelsnämndernas regi framöver blir en del av den ordinarie verksamheten.

Staden lämnar också bidrag till externa utförare som kompletterar stadens egna verksamheter, t.ex. Simba och Livstycket. Därutöver satsar Stockholms Näringslivskontor AB bl.a. på nyföretagande genom att Nyföretagarcentrum och Internationella företagarföreningen i Sverige (IFS) får bidrag.

Flera särskilda projekt riktar sig också till den grupp unga som står utanför både arbetsmarknaden och skolväsendet. Navigatorcentra för ungdomar 16-24 år ska inrättas. Genom en lagändring har kommunen ett ansvar att hålla sig informerad om hur ungdomar som fullgjort sin skolplikt men inte fyllt 20 år är sysselsatta. Det innebär för stadsdelsnämnderna att de ansvarar för denna uppföljning. Ett särskilt ärende om inrättande av Navigatorcentra kommer att behandlas av kommunfullmäktige under hösten 2005, där bl.a. frågor om ansvarsfördelning avgörs.

Med stöd från kompetensfonden har ett utvecklingsarbete påbörjats under år 2005 för att skapa ett sammanhållet uppföljningssystem för stadens arbetsmarknadsinsatser. Systemet ska integreras med paraplysystemet och stadens ekonomisystem. När systemet är färdigutvecklat ska det användas av samtliga stadsdelsnämnder.

Stadsdelsnämnderna ska

- utveckla former för samverkan med arbetsförmedling, försäkringskassa, lokalt näringsliv samt andra lokala aktörer i syfte att öka sysselsättningsgraden
- etablera lokala samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen och andra aktörer i syfte att fastställa ömsesidiga åtaganden för att öka förvärvsfrekvensen
- vidta åtgärder för att minska arbetslösheten bland ungdomar i åldern 18-24 år och ge stöd till de unga som står utanför både skolväsendet och arbetsmarknaden och som inte heller uppstår ekonomiskt bistånd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.